

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	<i>I Mededelingen</i>	
	Commissie	
97/C 88/01	Ecu	1
97/C 88/02	Informatieprocedure — Technische voorschriften	2
97/C 88/03	Steunmaatregelen van de staten — C 56/96 (ex NN 174/95) — Italië	4
97/C 88/04	Goedkeuring van de steunmaatregelen van de staten in het kader van de bepalingen van de artikelen 92 en 93 van het EG-Verdrag — Gevallen waartegen de Commissie geen bezwaar maakt ⁽¹⁾	16
97/C 88/05	Steunmaatregelen van de staten — C 61/96 (ex N 408/B/96) — Italië	17
97/C 88/06	Voorafgaande aanmelding van een concentratie (Zaak IV/M.900 — BT/Tele-DK/SBB/Migros/UBS) ⁽¹⁾	21

II *Vorbereidende besluiten*

.....

Nummer

Inhoud (vervolg)

Bladzijde

III *Bekendmakingen*

Commissie

97/C 88/07

Exploitatie van geregelde luchtdiensten — Aanbesteding door Frankrijk overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt d) van Verordening (EEG) nr. 2408/92 van de Raad, voor de exploitatie van geregelde luchtdiensten tussen Rochefort-Saint-Agnan en Parijs-Orly 22

Alfa-programma — Verzoek tot het indienen van aanvragen in het kader van het Alfa-programma (zie bladzijde 3 van de omslag)

I

(Mededelingen)

COMMISSIE

ECU ⁽¹⁾

18 maart 1997

(97/C 88/01)

Bedrag in nationale valuta voor één eenheid:

Belgische en Luxemburgse frank	40,1146	Finse mark	5,86508
Deense kroon	7,42659	Zweedse kroon	8,94343
Duitse mark	1,94402	Pond sterling	0,727592
Griekse drachme	306,958	US-dollar	1,15454
Peseta	165,192	Canadese dollar	1,58507
Franse frank	6,56126	Yen	141,524
Iers pond	0,740471	Zwitserse frank	1,67339
Lire	1956,45	Noorse kroon	7,91901
Gulden	2,18890	IJslandse kroon	82,1111
Oostenrijkse schilling	13,6825	Australische dollar	1,46553
Escudo	195,810	Nieuw-Zeelandse dollar	1,66313
		Zuid-Afrikaanse rand	5,10539

De Commissie heeft een telexdienst met automatisch antwoordmechanisme in gebruik genomen die elke gebruiker, op diens aanvraag per telex, de omwisselingskoers in de voornaamste valuta geeft.

Deze dienst functioneert elke dag van 15.30 uur tot de volgende dag 13.00 uur.

De gebruiker dient als volgt te handelen:

- telex nr. 23789 te Brussel kiezen;
- zijn eigen telexadres geven;
- de code „cccc” vormen die het automatisch antwoordmechanisme in werking stelt en hem de omwisselingskoersen van de ecu per telex geeft;
- de mededeling niet onderbreken vóór het einde van de boodschap dat aangegeven wordt door het teken „ffff”.

Noot: De Commissie heeft telekopieerapparaten met automatische beantwoorder (nr. 296 10 97 en nr. 296 60 11) die dagelijkse gegevens betreffende de berekening van de landbouwomrekeningskoersen verstrekken.

⁽¹⁾ Verordening (EEG) nr. 3180/78 van de Raad van 18 december 1978 (PB nr. L 379 van 30. 12. 1978, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1971/89 (PB nr. L 189 van 4. 7. 1989, blz. 1).

Besluit 80/1184/EEG van de Raad van 18 december 1980 (Overeenkomst van Lomé) (PB nr. L 349 van 23. 12. 1980, blz. 34).

Beschikking nr. 3334/80/EGKS van de Commissie van 19 december 1980 (PB nr. L 349 van 23. 12. 1980, blz. 27).

Financieel Reglement van 16 december 1980 voor de toepassing van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (PB nr. L 345 van 20. 12. 1980, blz. 23).

Verordening (EEG) nr. 3308/80 van de Raad van 16 december 1980 (PB nr. L 345 van 20. 12. 1980, blz. 1).

Beschikking van de Raad van Gouverneurs van de Europese Investeringsbank van 13 mei 1981 (PB nr. L 311 van 30. 10. 1981, blz. 1).

Informatieprocedure — Technische voorschriften

(97/C 88/02)

(Voor de EER relevante tekst)

- Richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (PB nr. L 109 van 26. 4. 1983, blz. 8).
- Richtlijn 88/182/EEG van de Raad van 22 maart 1988 houdende wijziging van Richtlijn 83/189/EEG (PB nr. L 81 van 26. 3. 1988, blz. 75).
- Richtlijn 94/10/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 maart 1994 tot tweede substantiële wijziging van Richtlijn 83/189/EEG (PB nr. L 100 van 19. 4. 1994, blz. 30).

Door de Commissie ontvangen kennisgevingen van nationale voorstellen van technische voorschriften

Referentie (1)	Titel	Vervaldatum van de standstill-termijn van drie maanden (2)
97/17/D	Toelatingsvoorschrift BAPT 211 ZV 031/2020 voor radio-bewegingsmelders	10. 4. 1997
97/18/F	Ontwerpbesluit houdende goedkeuring van bepalingen ter wijziging en aanvulling van de voorschriften inzake brandveiligheid en het voorkomen van paniek in voor het publiek toegankelijke gebouwen	9. 4. 1997
97/19/F	Ontwerpbesluit inzake de hantering van milieu-eisen bij het ontwerp en de productie van verpakkingen	9. 4. 1997
97/20/B	Technische goedkeuringsspecificatie voor eindapparatuur bestemd om aangesloten te worden op analoge gehuurde geleidingen van het openbare Belgische telecommunicatienet, (BE/SP-202 uitgave 15/12/95)	14. 4. 1997
97/21/FIN	Besluit van het Ministerie van Handel en Industrie inzake de toepassing van de vloeibare-gassenverordening	10. 4. 1997
97/22/NL	Besluit houdende de vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 66, eerste lid, onderdeel d, van de gezondheids- en welzijnswet voor dieren	14. 4. 1997
97/23/NL	Wijzigingsverordening VI van de verordening handelsnormen slachtpluimvee BPI	14. 4. 1997
97/24/E	Voorontwerp van een Koninklijk Besluit waarmee de verordening inzake springstoffen wordt goedgekeurd	15. 4. 1997
97/25/I	Urgentiemaatregelen ter voorkoming van verontreiniging door benzeen — (Uitvoering van Richtlijn 94/63/EG en artikel 6 van Richtlijn 85/210/EG)	11. 4. 1997
97/26/D	Richtlijnen betreffende: — de geschiktheidskeuring, de inbouw, de kalibrering, het onderhoud van meetapparatuur voor continue emissiemetingen en de continue registratie van referentie- en bedrijfsgrootheden voor de permanente controle op de emissie van speciale stoffen; — de evaluatie van continue emissiemetingen; — de beoordeling van de roetgetalmetingen bij verwarmingsinstallaties die op stookkolle en elektriciteit werken	16. 4. 1997
97/27/I	Uitvoeringsreglement van wet 6/10/95, nr. 425, betreffende de eigenschappen van automatische, semi-automatische en elektronische apparatuur en inrichtingen voor gezelschaps- en behendigheids spelen en automaten	14. 4. 1997
97/28/A	RVS 8S.06.22 Werkzaamheden aan het wegdek; bitumineuze deklagen; gewalst poly-meerasfalt	17. 4. 1997
97/29/FIN	Verordening inzake de wijziging van de verordening omtrent het gebruik van voertuigen op de weg	15. 4. 1997
97/30/A	Adviesontwerp voor een wet waarmee de „Kärntner Veranstaltungsgesetz” (wet van het bondsland Kärnten op de manifestaties) wordt gewijzigd (vergunningprocedure 166/1/1997)	(4)
97/31/FIN	Voorschriften van de zeevaartinspectie inzake reddingsmiddelen	23. 4. 1997
97/32/UK	De veiligheid van kleine werkbotten voor commerciële doeleinden alsmede loodsboten — een gedragscode, en bijbehorende ontwerpvoorschriften; de Voorschriften van 1997 inzake koopvaardijvaart (kleine werkbotten en loodsboten)	25. 4. 1997

Referentie (1)	Titel	Vervaldatum van de standstill-termijn van drie maanden (2)
97/33/UK	De veiligheid van kleine, commercieel gebruikte vaartuigen die vanuit een bepaald vertrekpunt opereren — een gedragscode	25. 4. 1997
97/34/D	Technische regels voor tapinstallaties; TRSK 313 „Stationaire elektrische apparaten die bestemd zijn om te waarschuwen voor kooldioxideconcentraties die een gevaar voor de gezondheid vormen; eisen aan de prestaties en keuringsmethoden”	23. 4. 1997
97/35/NL	Regeling . . . houdende wijziging van de regeling IBC-code en de regeling BCH-code in verband met aanvullende normen voor de medische uitrusting aan boord van chemicaliëntankschepen	24. 4. 1997
97/36/NL	Bekendmaking aan de scheepvaart inzake het vervoer van deklust hout; Houtvaartcode	24. 4. 1997
97/37/UK	De voorschriften inzake levensmiddelen (bestralingsregeling, wijziging). Dit voorstel geldt alleen voor Groot-Brittannië; Noord-Ierland zal parallelvoorschriften opstellen	23. 4. 1997
97/38/B	Ontwerp van Koninklijk Besluit tot het verbieden van de handel in voedingsmiddelen die met voorwerpen gemengd zijn	(3)
97/39/GR	Technisch reglement „besluit van de hogere raad voor de chemie omtrent wijziging van artikel 91, deel 1, ii. Lid 3 van het wetboek eet- en drinkwaren — corned beef”	25. 4. 1997
97/40/GR	Technisch reglement „gebruik van de term „ecologisch” ”	25. 4. 1997
97/51/UK	Voorschriften inzake de productie en verwijdering van van runderen afkomstige producten 1997	(3)
97/69/B	Ontwerp van Koninklijk Besluit betreffende de technische kenmerken en de homologatie van voertuigen voor waardenvervoer, gebruikt door de bewakingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten	(3)
97/70/B	Ontwerp van Koninklijk Besluit houdende regeling van bepaalde methodes ter beveiliging van het waardenvervoer	(3)
97/71/B	Ontwerp van ministerieel besluit houdende de goedkeuringsprocedure van de beveiligingssystemen van waarden	(3)
97/72/B	Ontwerp van ministerieel besluit betreffende de controleprocedure van de voertuigen voor waardenvervoer gebruikt door bewakingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten	(3)
97/77/UK	Voorschriften inzake de productie en verwijdering van van runderen afkomstige producten 1997	(3)

(1) Jaar — registratienummer — kennisgevende lidstaat.

(2) Periode tijdens dewelke een ontwerp niet mag worden goedgekeurd.

(3) Geen standstill-termijn omdat de Commissie de motivering inzake de urgentie heeft aanvaard.

(4) Geen standstill-termijn, want het betreft hier technische specificaties of andere eisen die vergezeld gaan van fiscale of financiële maatregelen in de zin van artikel 1, punt 9, tweede alinea, derde streepje, van Richtlijn 83/189/EEG.

(5) Informatieprocedure stopgezet.

De Commissie vestigt de aandacht op het arrest „CIA Security” van 30 april 1996 in zaak C-194/94, waarin het Hof van Justitie een interpretatie van de artikelen 8 en 9 van Richtlijn 83/189/EEG geeft die inhoudt dat derden zich erop kunnen beroepen bij de nationale rechter; deze dient de toepassing van een niet overeenkomstig de richtlijn aangemeld nationaal technisch voorschrift te weigeren.

Met dit arrest wordt de mededeling van de Commissie van 1 oktober 1986 (PB nr. C 245 van 1. 10. 1986, blz. 4) bevestigd.

Het feit dat niet aan de verplichting tot kennisgeving is voldaan, impliceert dus dat de desbetreffende technische voorschriften niet kunnen worden toegepast jegens derden.

Voor eventuele inlichtingen over de kennisgevingen kunt u terecht bij de nationale diensten waarvan een lijst is gepubliceerd in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 324 van 30 oktober 1996.

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 56/96 (ex NN 174/95)

Italië

(97/C 88/03)

*(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)***Mededeling van de Commissie ingevolge artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige lidstaten en andere belanghebbenden betreffende diverse steunmaatregelen van Italië in de suikersector**

Bij onderstaande brief heeft de Commissie de Italiaanse regering in kennis gesteld van haar besluit om de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden:

„Bij brieven van 15 februari 1995, 27 juni 1995 en 27 juli 1995 is bij de Commissie een klacht ingediend inzake steun ten behoeve van de suikerfabrieken van Celano en Castiglione Fiorentino.

In het kader van bovengenoemde klacht en de door de Italiaanse autoriteiten bij brief van 22 augustus 1995 verstrekte gegevens is de Commissie over deze steunmaatregel ingelicht; bij dezelfde gelegenheid hebben de Italiaanse autoriteiten de Commissie kennisgegeven van de bewuste steunmaatregelen.

De Commissie betreurt het dat de bovenvermelde maatregelen in strijd met artikel 93, lid 3 van het Verdrag zijn toegepast zonder voorafgaande kennisgeving aan de Commissie. Zij verzoekt derhalve de Italiaanse regering de nodige maatregelen te nemen om in de toekomst haar verplichting tot voorafgaande kennisgeving na te komen.

De Commissie deelt de Italiaanse regering mee dat zij heeft besloten de procedure van artikel 93, lid 2 van het Verdrag in te leiden ten aanzien van de bij besluiten van het CIPE van 12 april 1988, 12 september 1989, 2 februari 1990 en 26 juli 1990 aan de suikerfabriek van Celano verleende steun, inclusief de steun voor de aankoop van de fabriek, alsmede ten aanzien van de steun die voorafgaand aan het voorlopig akkoord van de onderneming Nusam is verleend in de vorm van een nieuwe financiering voor een bedrag van 2,5 miljard lire, en ten aanzien van de bij besluiten van het CIPE van 2 augustus 1991 en 16 april 1992 verleende steun ten behoeve van de suikerfabriek van Castiglione Fiorentino, inclusief de steun voor de aankoop van die fabriek.

De Commissie beschouwt deze maatregelen op grond van de beschikbare informatie als steun voor de bedrijfsvoering die geen duurzame invloed heeft op de ontwikkeling van de betrokken sector. Bijgevolg zijn de maatregelen onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. De steunmaatregelen voldoen aan de voorwaarden van artikel 92, lid 1 van het Verdrag zonder in aanmerking

te komen voor één van de uitzonderingen vermeld in lid 2 en lid 3.

Bij het nemen van haar besluit heeft de Commissie de volgende overwegingen gemaakt.

A. Steun ten behoeve van de suikerfabriek van Celano

1. Bij besluit van het CIPE van 30 mei 1985 hebben de Italiaanse autoriteiten de RIBS (Risanamento Industriale Zuccheri, financiële vennootschap met staatsdeelneming) gemachtigd deel te nemen in het kapitaal van de vennootschap Nusam, eigenaar van de fabriek van Celano en een lening met rentesubsidie toe te staan voor de herstructurering van de suikerfabrieken van Celano en Strongoli.

Het betrof een deelneming in het kapitaal van die vennootschap voor 10 miljard lire, tegen marktvoorwaarden (volgens het oordeel van de Commissie toen zij deze steunmaatregel toetste aan de concurrentievoorschriften van het Verdrag) en leningen (in gedeelten) met rentesubsidie voor een bedrag van 35 miljard lire, met een looptijd van 15 jaar en een eerste periode van vijf jaar waarin nog niet wordt afgelost maar alleen de verlaagde rente wordt betaald. Deze steun werd verleend om de herstructurering en modernisering van beide bovengenoemde fabrieken mogelijk te maken volgens het sectorplan van kaderwet nr. 700/83. De totale investering bedroeg ca. 49 miljard lire over een periode van vijf jaar.

Deze steunmaatregel is aan de Commissie medegedeeld in het kader van de concurrentieregels van het Verdrag. Bij brief nr. SG(85) D/10160 aan de Italiaanse autoriteiten heeft de Commissie meegedeeld geen bezwaar tegen deze maatregel te maken op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag. Bij die gelegenheid meende de Commissie dat de betrokken steunmaatregel paste in het nationale kaderplan van wet nr. 700/83 waartegen de Commissie bij brief nr. SG(84) D/6750 ook heeft medegedeeld geen bezwaar op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag aan te tekenen.

2. Bij besluit van het CIPE van 6 augustus 1987 hebben de Italiaanse autoriteiten, na vaststelling van de noodzaak nog eens 13 miljard lire te verstrekken ter verrichting van de investeringen in de fabriek van Celano volgens het door de Commissie goedgekeurde plan, de RIBS gemachtigd om de financiering (met rentesubsidie) voor de fabriek van Celano te verhogen tot 35 miljard lire. De verdere financiële deelneming van de RIBS had als gevolg van een financiering op grond van wet nr. 64/86 verminderd moeten worden tot 6 miljard lire. Volgens de Italiaanse autoriteiten is dit besluit nooit uitgevoerd en is de steun nooit verleend.

3. Bij besluit van het CIPE van 12 april 1988 hebben de Italiaanse autoriteiten, na de vermindering van het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap van 26 tot 13 miljard lire, de RIBS toegestaan voor een bedrag van vijf miljard lire deel te nemen in het nieuw te vormen maatschappelijk kapitaal en een voorschot van zes miljard lire toe te staan op een eventuele bijdrage op grond van wet nr. 64/86 voor datzelfde bedrag. Op grond van dit besluit is alleen een nieuwe financiering van vijf miljard lire tot stand gekomen. Deze kapitaalbreng is volgens de gegevens waarover de Commissie beschikt niet tot stand gekomen volgens marktvoorwaarden omdat de maatregel bestond uit deelneming gedurende vijf jaar in het kapitaal van de Nusam met de mogelijkheid voor de particuliere leden om deze deelneming tegen de nominale waarde terug te kopen. Deze deelneming komt volgens de berekeningen van de Commissie neer op een steun van 52 % bruto van het bedrag van de nieuwe financiering van vijf miljard lire. Voorts zou deze deelneming volgens besluit van het CIPE van 26 juli 1990 worden aanzuiverd om de beheersverliezen te dekken (zie punt 6.2).

Volgens de Italiaanse autoriteiten was deze nieuwe inbreng van kapitaal door de RIBS noodzakelijk in verband met de stijging van de investeringskosten in het kader van het door de Commissie goedgekeurde herstructureringsprogramma. Er is geen tweede herstructureringsplan voorgelegd aan de RIBS. Overigens leed de Nusam tijdens het begrotingsjaar 1987 exploitatieverliezen van ca. 13 miljard lire.

4. Op 11 augustus 1989 is de fabriek van Celano als gevolg van de financiële en vermogenscrisis van Nusam, eigenaar van deze suikerfabriek, aan de vennootschap Sadam verhuurd (met optie).

Bij besluit van het CIPE van 12 september 1989 is RIBS gemachtigd alle nodige stappen te ondernemen om het huurcontract tussen Nusam en Sadam rond te krijgen. De RIBS geeft een garantie ten

gunste van de Sadam van ten hoogste 2 miljard lire als „garantie voor de garanties van de Nusam” voor de eerdere verplichtingen van dit bedrijf. Deze garantie is op 17 december 1991, bij de eigendoms-overdracht van het betrokken etablissement, verval- len. Volgens de Italiaanse autoriteiten was de waarde van de aldus verstrekte garantie 12 miljoen lire.

5. Bij besluit van het CIPE van 2 februari 1990 is de RIBS gemachtigd ten gunste van de Sadam een garantie te verlenen van ten hoogste 11 miljard lire voor de terugbetaling door Nusam van bovengenoemd bedrag dat overeenkomt met de door de Sadam voor rekening van de eigenaar (Nusam) in de vestiging van Celano gedurende de huurperiode van de suikerfabriek gedane investeringen. Deze garantie die liep van 15 maart 1990 tot en met 17 december 1991 had volgens de Italiaanse autori- teiten een waarde van 57,75 miljoen lire.

6. Bij besluit van het CIPE van 26 juli 1990 is de RIBS gemachtigd maatregelen te nemen om enerzijds een preventief akkoord (procedure volgens de Italiaanse wet die het mogelijk maakt het faillissement van een vennootschap te voorkomen op voorwaarde dat deze aan ten minste 40 % van zijn achtergestelde schulden kan voldoen) en anderzijds de verkoop van de fabriek van Celano aan Sadam mogelijk te ma- ken.

6.1. Dit besluit heeft de RIBS in staat gesteld om:

— af te zien van de hypotheek op de fabriek in Celano als garantie voor de residuele schuld van 17,5 miljard lire aan Nusam en dit bedrag na te- rugbetaling van de andere achtergestelde schul- den te investeren;

— de verkoop van de fabriek van Celano aan Sa- dam toe te staan voor een prijs van 15 miljard lire waarbij Sadam de terugbetaling overneemt van het gedeelte van de restschuld (na bovengenoemde achterstelling) van Nusam aan RIBS dat overeenkomt met dat bedrag. De prijs die Sadam volgens de indiener van de klacht heeft betaald zou dankzij de bemiddeling van de RIBS lager zijn dan de waarde van de activa (geschat op 31,8 miljard lire).

In dit verband heeft de Commissie er nota van genomen dat Sadam een schuldvordering had op Nusam van 11 miljard lire, en daarvan afziet;

- voor het krediet van 15 miljard lire weer een periode van vijf jaar in te stellen gedurende welke Sadam alleen de verlaagde rente hoeft te betalen. Welke voorwaarden daaraan zijn verbonden is de Commissie niet bekend.
- 6.2. Voorafgaand aan de sluiting van het preventieve akkoord van Nusam zou volgens de informatie van de indiener van de klacht het kapitaal van deze vennootschap zijn aangezuiverd om de beheersverliezen te dekken. Als aandeelhouder heeft RIBS nieuw kapitaal verstrekt voor een bedrag van 2,5 miljard lire door af te zien van de terugbetaling van bovengenoemde hypothecaire lening voor dat bedrag.
- 6.3. Bij hetzelfde besluit van CIPE van 26 juli 1990 is RIBS gemachtigd om, mits het preventieve akkoord inzake de activa van Nusam tot stand kwam, gedurende vijf jaar voor een bedrag van 8 miljard lire deel te nemen in het kapitaal van Sadam waarna die deelneming door de particuliere vennoten tegen nominale waarde zouden kunnen worden teruggekocht; deze deelneming komt volgens de berekeningen van de Commissie neer op een steunpercentage van 47 % bruto (43,7 % bruto volgens de berekeningen van de Italiaanse autoriteiten) van het bedrag van de deelneming. De RIBS is bovendien gemachtigd ten gunste van de Sadam voor een bedrag van 11 000 miljoen lire financieringen te verstrekken in de vorm van leningen met rentesubsidie met een looptijd van 15 jaar, waarop gedurende vijf jaar niet hoeft te worden afgelost, tegen een rente van 2,025 % gedurende de eerste vijf jaar en 8,1 % de laatste tien jaar, vergeleken met een door de Italiaanse autoriteiten meegedeelde marktrente van 12,65 %; dit krediet omvat een steunpercentage van 47,4 % volgens de berekening van de Italiaanse autoriteiten (53,8 % volgens de berekening van de Commissie). Op basis van het besluit van CIPE van 26 juli 1990 zullen deze financieringen van de RIBS het mogelijk maken de bedrijfsvoering van deze vennootschap te financieren.
7. Op verzoek van de Commissie hebben de Italiaanse autoriteiten bovengenoemde steunmaatregel gemeld. Op grond van de medegedeelde documenten blijkt (a posteriori) dat de bovenvermelde maatregelen van die autoriteiten via RIBS gedurende de periode 1986-1994 investeringen in de fabriek van Celano mogelijk hebben gemaakt voor een totaalbedrag van 91,6 miljard lire.
- Volgens die autoriteiten zouden de maatregelen van de RIBS de herstructurering van de suikerbieten/suikersector in de zones D1 (Viterbo), E (Rieti, Chieti, L'Aquila, Pescara, Teramo) en F (Roma, Latina) mogelijk hebben gemaakt overeenkomstig de plannen voor de Italiaanse suikersector. Volgens de toelichting van de Italiaanse autoriteiten, zou de bovengenoemde steun zijn verleend op grond van:
- het specifieke steunplan gebaseerd op wet nr. 700/83 (normen voor de sanering, herstructurering en ontwikkeling van de suikersector) die de nationale rechtsgrond vormt voor de herstructurering van de suikerbieten/suikersector in de periode 1984/1985 tot en met 1989/1990;
  - wet nr. 209/90 (wet die de rechtsgrond vormt voor de bijwerking van het Italiaanse herstructureringsplan voor de suikerbieten/suikersector van 1984 en waarin nationale maatregelen waren gepland voor de periode 1991 tot en met 1996).
- Deze maatregelen zouden geleid hebben tot:
- de sluiting van de suikerfabrieken van Avezzano (1986) en Latina (1992);
  - beëindiging van de bietenteelt in de marginale gebieden (de provincies Campania en Frosinone);
  - instandhouding van de bietenteelt in de andere zones die daar meer op gericht waren;
  - uitbreiding van het gemiddelde bietenareaal per bedrijf in de betrokken zones, zonder verhoging van het productiequotum;
  - handhaving van de in bovengenoemde sectorplannen opgenomen arealen (ca. 12 000 ha).
- Wat de fabriek van Celano betreft die onder andere een verwerkingsperiode van 90 dagen mogelijk zou maken (dat is meer dan het Italiaanse gemiddelde) omdat er twee verkoopseizoenen per jaar mogelijk zijn, heeft de Commissie er nota van genomen dat volgens de Italiaanse autoriteiten bovengenoemde maatregelen geleid zouden hebben tot:
- verhoging van de verwerkingscapaciteit van 3 700 ton/bieten/dag tot 7 000 ton/bieten/dag;
  - uitbreiding van het kristallisatievermogen van 480 tot 800 ton/dag waarbij de opslag van het vloeibare product tot een minimum beperkt kon worden;
  - vermindering van het energieverbruik van 409 tot 330 kg brandstof/ton suiker van 1995 tot en met 1994;
  - grotere valorisatie van de nevenproducten door de productie van gedroogde pulp (250 ton/dag).

B. Steun ten behoeve van de suikerfabriek van Castiglione Fiorentino

1. Bij besluit van het CIPE van 11 oktober 1984 heeft de Italiaanse overheid de RIBS gemachtigd om deel te nemen in het kapitaal van de vennootschap Castiglione SpA en een lening met rentesubsidie te verstrekken voor de herstructurering van de suikerfabriek van Castiglione Fiorentino.

Het betrof een deelneming in het kapitaal van die vennootschap voor twaalf miljard lire die volgens het oordeel van de Commissie die deze maatregelen in 1984 heeft getoetst aan de concurrentieregels van het Verdrag, is totstandgekomen tegen marktvoorwaarden en leningen met rentesubsidie voor 24 miljard lire met een looptijd van 15 jaar, waarop gedurende vijf jaar niet hoeft te worden afgelost en alleen de verlaagde rente hoeft te worden betaald, om de herstructurering en modernisering van bovengenoemd bedrijf volgens het sectorplan als bedoeld in kaderwet nr. 700/83 mogelijk te maken voor een totale investering van ca. 62 miljard lire gedurende vijf jaar.

Deze maatregel is aan de Commissie gemeld op grond van de concurrentieregels van het Verdrag. De Commissie heeft bij brief nr. SG(84) D/16010 aan de Italiaanse autoriteiten geen bezwaar gemaakt tegen deze maatregel op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag. Bij die gelegenheid meende de Commissie dat de betrokken steunmaatregel paste in het nationale kaderplan van wet nr. 700/83 waartegen de Commissie bij brief nr. SG(84) D/6750 ook geen bezwaar had gemaakt op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag.

Volgens de toelichting van de Italiaanse autoriteiten zijn de investeringen in het kader van het herstructureringsplan voor de onderneming met een zekere vertraging tot stand gekomen waardoor de kosten met ca. 10,5 miljard lire zijn toegenomen. Volgens de Italiaanse autoriteiten zou deze situatie de onderneming in ernstige financiële moeilijkheden hebben gebracht.

2. Bij besluit van het CIPE van 2 augustus 1991 dat niet gemeld is door de Italiaanse autoriteiten zou de RIBS, volgens de indiener van de klacht, hetgeen evenwel wordt bevestigd in de toelichting bij de balans van de RIBS voor 1991, een garantie hebben verleend om een kredietlijn tot 40 miljard lire te kunnen openen ten gunste van genoemde vennootschap, om het verkoopseizoen 1991 door te komen. Inderdaad zouden naar aanleiding van de moeilijkheden van de voornaamste aandeelhouder van de Castiglione SpA dat wil zeggen de Federconsorzi, de banken niet langer de nodige financieringen hebben verstrekt. Ondertussen is de Castiglione SpA onder toezicht gesteld.

Volgens de indiener van de klacht had het betrokken bedrijf in de twee voorafgaande jaren, dat wil zeggen 1990 en 1991, exploitatieverliezen geleden van respectievelijk 1,7 miljard lire en 4,6 miljard lire. Bovendien zou de vermogenssituatie van de vennootschap (te weinig kapitaal) volgens de indiener van de klacht de sanering van de vennootschap niet hebben gerechtvaardigd zoals is vereist bij de Italiaanse wet als het gaat om het onder toezicht plaatsen van vennootschappen. De Italiaanse autoriteiten hebben geen inlichtingen verstrekt over deze maatregel.

3. Bij besluit van het CIPE van 16 april 1992 is een nieuwe ontwerpmaatregel betreffende de suikerfabriek van Castiglione Fiorentino goedgekeurd ten behoeve van de Castiglione SpA waarvan de groep Sadam een meerderheidsbelang zou kopen (controle) dat in het bezit was van de groep Federconsorzi, die in ontbinding was. De in genoemd besluit bedoelde maatregelen, waren afhankelijk van:

- het terugkopen van het meerderheidsbelang door handelaren die beschikten over voldoende financiële middelen en een bijzondere ervaring in de sector;
- de verzekering van de kant van de bovengenoemde kopers dat het verkoopseizoen 1992/1993 normaal zou verlopen, dat zou worden voldaan aan de verplichtingen jegens de landbouwers en dat de herstructurering van de suikerfabriek voltooid zou worden zodat hij zou voldoen aan de productienormen van de suikersector;
- de verzekering dat de productie in het toeleveringsgebied zou worden voortgezet en dat de productie van de suikerfabriek stabiel zou blijven.

Bij dit besluit is de RIBS gemachtigd om:

- a) de oorspronkelijk in het plan van 1984 (zie punt 1) voor de deelneming van de RIBS in het kapitaal van de vennootschap Castiglione SpA vastgestelde periode te verlengen tot 15 jaar. De oorspronkelijke deelneming was gepland voor vijf jaar volgens het bepaalde in wet nr. 700/83 en op het moment waarop de verlenging is goedgekeurd waren die vijf jaar verstreken. Het betreft inderdaad een nieuwe tijdelijke deelneming van de RIBS voor 15 jaar in het kapitaal van de groep Castiglione SpA voor een bedrag van twaalf miljard lire die de particuliere vennoten na afloop van de 15 jaar tegen de nominale waarde van de deelneming kunnen terugkopen; gezien de voorwaarden van de deelneming komt deze transactie, volgens de bere-

keningen van de Commissie, overeen met een bruto steun van 87 % (50,8 % bruto volgens de berekeningen van de Italiaanse autoriteiten) op het bedrag van twaalf miljard lire;

- b) een bedrag van 20 miljard lire van de lening met rentesubsidie van 24 miljard lire die bij besluit van het CIPE van 11 oktober 1984 was verleend (zie punt 1) om te zetten in kapitaal. Het betreft steun in de vorm van een deelneming die niet volgens marktvoorwaarden plaatsvindt (de vennoten kopen deze deelneming na 15 jaar terug tegen de nominale waarde) die volgens de berekeningen van de Commissie neerkomt op steun voor 87 % bruto van de 20 miljard lire die in kapitaal zijn omgezet;
- c) voor het resterend gedeelte van de oude lening van 24 miljard lire die bij besluit van het CIPE van 11 oktober 1984 (zie punt 1) was goedgekeurd opnieuw een lening te verstrekken; dat wil zeggen beschikking van de lening van 4 miljard lire over 15 jaar met een rentesubsidie over de volle periode, waarbij de eerste vijf jaar geen aflossing hoeft plaats te vinden, tegen 2,025 % de eerste vijf jaar en 8,1 % rente de laatste tien jaar. Volgens de berekeningen van de Commissie is dit overheidssteun van 53 % van het bedrag van de lening;
- d) een verdere kapitaaluitbreiding met tien miljard lire uit te voeren. Het betreft steun in de vorm van deelneming die niet tegen marktvoorwaarden plaatsvindt (de particuliere vennoten kunnen de deelneming na 15 jaar tegen de nominale waarde terugkopen) die volgens de berekeningen van de Commissie kan worden uitgedrukt in een steunpercentage van 87 % bruto op het bedrag van tien miljard lire;
- e) een lening van 20 miljard lire te verstrekken met rentesubsidie voor een looptijd van 15 jaar waarbij vijf jaar lang niet hoeft te worden afgelost tegen 2,1225 % rente de eerste vijf jaar en 8,49 % de volgende tien jaar. Dit is staatssteun die volgens de berekeningen van de Commissie 52 % bedraagt van het totale geleende bedrag.

Bij hetzelfde besluit moesten de kopers (groep Sadam) zich ertoe verplichten de aandelen van de suikerfabriek Castiglione SpA die in het bezit van RIBS waren te kopen voor een prijs van 30 miljard lire, te betalen over 15 jaar zonder rente (of na 15 jaar). Deze voorwaarden voor het aankopen van de suikerfabriek omvatten een steunelement ten gunste van de groep Sadam. Tengevolge van de bovengenoemde kapitaaluitbreiding had RIBS de meerderheid van de bedrijfsaandelen in zijn bezit gekregen (12 + 30 = 42 op een kapitaal van 55 miljard lire). Naargelang de terugbetaling plaatsvindt in gelijke annuïteiten of na

15 jaar, raamt de Commissie (de steun) het voordeel dat verbonden is aan de door de groep Sadam te betalen prijs op 18 à 26,1 miljard lire ten opzichte van de nominale waarde van de door de RIBS verkochte aandelen.

4. Op verzoek van de Commissie hebben de Italiaanse autoriteiten bovengenoemde steunmaatregelen met uitzondering van het besluit van het CIPE van 2 augustus 1991 gemeld. Op grond van de medegegeelde documenten blijkt (a posteriori) dat de bovengenoemde maatregelen van de autoriteiten via de RIBS tijdens de periode 1987-1994 investeringen in de fabriek van Castiglione Fiorentino mogelijk hebben gemaakt voor een totaal van 108,509 miljard lire.

Volgens genoemde autoriteiten hebben de maatregelen van de RIBS de herstructurering van de bieten/suikersector in de zones D1 (Toscana) en D1 (Umbria) mogelijk gemaakt volgens de plannen voor de suikersector in Italië. Volgens de toelichting van de Italiaanse autoriteiten berusten de bovengenoemde steunmaatregelen op:

- het specifieke steunplan op grond van wet nr. 700/83 (normen voor de sanering, herstructurering en ontwikkeling van de suikersector) die de nationale rechtsgrond vormt voor de herstructurering in de bieten/suikersector voor de periode 1984/1985 tot en met 1989/1990;
- wet nr. 209/90 (wet die de rechtsgrond vormt voor het bijwerken van het nationale plan voor de herstructurering van de bieten/suikersector van 1984 en waarin nationale steunmaatregelen zijn opgenomen voor de periode 1991 tot en met 1996).

Deze maatregelen zouden geleid hebben tot:

- het in stand houden van de bietenproductie in de zones D1 (Toscana) en D1 (Umbria) die meer geschikt zijn voor die productie;
- de uitbreiding van het gemiddelde bietenareaal per bedrijf in de betrokken gebieden, zonder verhoging van het productiequotum;
- de instandhouding van het in bovengenoemde sectorplannen opgenomen areaal (ca. 10 000 ha).

De Commissie heeft er nota van genomen dat bovengenoemde maatregelen volgens de Italiaanse autoriteiten voor de fabriek van Castiglione Fiorentino geleid hebben tot:

- een verhoging van de verwerkingscapaciteit van 3 500 ton/bieten/dag tot 8 500 ton/bieten/dag;

- een verhoging van het kristallisatievermogen van 400 tot 850 ton/dag waardoor de opslag van het vloeibare product tot een minimum beperkt kan blijven;
- een vermindering van het energieverbruik van 368 tot 308 kg stookolie/ton suiker van 1984 tot 1994;
- een betere benutting van de nevenproducten door de productie van gedroogde pulp (250 ton/dag).

I

Wat de in de paragrafen A.1 en B.1 vermelde steun ten behoeve van de suikerfabrieken van Celano en Castiglione Fiorentino betreft die is verleend bij besluiten van het CIPE van 30 mei 1985 en van 11 oktober 1984, gaat het om maatregelen waartegen de Commissie bij de brieven nrs. SG(85) D/10160 en SG(84) D/16010 geen bezwaar heeft gemaakt op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag. Bijgevolg is een nieuw onderzoek van deze steunmaatregelen niet noodzakelijk.

Het heeft geen zin de bij besluit van het CIPE van 6 augustus 1987 (punt A.2 van de beschrijving) goedgekeurde maatregel te onderzoeken omdat hij niet is uitgevoerd.

II

1. De bij besluit van het CIPE van 11 augustus 1989 (punt A.4) goedgekeurde maatregel was erop gericht de voortzetting te bevorderen van de productieactiviteiten van de suikerfabriek van Celano waarvan de eigenaar, Nusam in financiële moeilijkheden verkeerde. Middels de garantie ten behoeve van Sadam op eerdere verbintenissen van de Nusam, waarvoor geen betaling werd gevraagd, hebben de Italiaanse autoriteiten de verhuring van deze suikerfabriek aan de vennootschap Sadam bevorderd.

De steunmaatregelen in de vorm van garantieverlening moeten zowel in het licht van de criteria die vermeld zijn in de brieven nrs. SG(89) D/4328 van 5 april 1989 en SG(89) D/12772 van 12 oktober 1989, aan de lidstaten inzake staatsgaranties worden beoordeeld als uit een oogpunt van verenigbaarheid van de financieringstransacties waarvan de kosten worden verlicht als gevolg van de verlening van staatsgaranties, met de voorschriften op het gebied van staatssteun.

In de eerste van die twee brieven heeft de Commissie verklaard dat alleen die garanties aanvaardbaar worden geacht die slechts worden verstrekt nadat in een contract specifieke voorwaarden zijn vastgelegd die

zelfs kunnen gaan tot een verplichte faillietverklaring van het begunstigde bedrijf of een analoge procedure.

Op grond van de momenteel beschikbare gegevens heeft de Commissie niet kunnen nagaan of aan dit minimumcriterium was voldaan.

Wat de verenigbaarheid van de financieringstransacties waarvan de kosten door het stellen van een staatsgarantie worden verlicht, met de regels op het gebied van staatssteun betreft, is niet aan de Commissie medegedeeld om welk soort financiering het gaat zodat zij op grond van de gegevens waarover zij beschikt ook niet kan controleren of aan die voorschriften is voldaan (voor de beoordeling van genoemde steunmaatregelen zie ook de hoofdstukken III en IV).

Voorts herinnert de Commissie er in dit kader aan dat in de door de Commissie goedgekeurde herstructureringsplannen voor de suikersector en de Italiaanse wet nr. 700/83 geen sprake was van het instrument staatsgarantie.

2. De in de punten A.5 en B.2 vermelde steun in de vorm van staatsgaranties die respectievelijk bij besluit van het CIPE van 2 februari 1990 ten behoeve van de Sadam (fabriek van Celano) en bij besluit van het CIPE van 2 augustus 1991 ten behoeve van de Castiglione SpA is verleend, betreft garanties ter bevordering van het normale verloop van het verkoopseizoen voor suiker in beide fabrieken waarvan de eigenaars in financiële moeilijkheden verkeerden en zelfs gevaar liepen van liquidatie/faillissement.

Voor deze steunmaatregelen gelden dezelfde overwegingen als voor punt 1 van dit hoofdstuk.

3. De door de Italiaanse autoriteiten op grond van de besluiten van het CIPE van 12 april 1988 (punt A.3) en van 26 juli 1990 (punt A.6) genomen maatregelen ten behoeve van de fabriek van Celano hebben betrekking op diverse steunmaatregelen:

- a) de kapitaaldeelname van de RIBS op grond van besluit van het CIPE van 12 april 1988 vormt een steunmaatregel als bedoeld in artikel 92, lid 1 van het Verdrag. Aangezien het namelijk gaat om een tijdelijke participatie (vijf jaar) waarvan de duur en de prijs van overdracht vooraf zijn vastgesteld, zodat het voor de kapitaalverstrekker resulterende rendement aanzienlijk kleiner is dan de vergoeding die hij terecht had mogen verwachten van een belegging voor een vergelijkbare termijn op de kapitaalmarkt, gaat het hier om staatssteun (punt 3.3 van de Mededeling van de Commissie over de deelneming van overheidsinstanties in het kapitaal van ondernemingen, Bulletin EG-9/84). De in-

breng van nieuw kapitaal vindt plaats in omstandigheden die niet aanvaardbaar zouden zijn voor een particulier investeerder die volgens de in een markteconomie normale gebruiken handelt.

Gezien de voorwaarden van de participatie van de RIBS in de betrokken vennootschap (looptijd vijf jaar met overdracht na afloop van de periode tegen de nominale waarde van de participatie zonder winst voor de RIBS) heeft de Commissie het steunequivalent uitgerekend door het verkregen voordeel te vergelijken met voor eenzelfde duur op de markt afgesloten leningen.

Wat de vermindering van het maatschappelijk kapitaal betreft waaraan de RIBS als aandeelhouder deel had, kan, omdat de voorwaarden voor die transactie de Commissie niet bekend zijn, niet worden uitgesloten dat het gedrag van de RIBS niet aanvaardbaar zou zijn geweest voor een particulier handelaar die handelt volgens de in een markteconomie normale voorwaarden.

- b) de maatregelen van de RIBS die zijn genomen na het besluit van het CIPE van 26 juni 1990 zijn steunmaatregelen als bedoeld in artikel 92, lid 1 van het Verdrag.

Dat de RIBS namelijk afziet van de hypotheek op de fabriek van Celano als garantie voor het krediet van 17,5 miljard lire aan Nusam en dat dit krediet na terugbetaling van de andere preferente crediteurs wordt geïnvesteerd, is niet aanvaardbaar voor een particulier handelaar die handelt volgens de in een markteconomie geldende normale voorwaarden. Deze maatregelen hebben het mogelijk gemaakt de fabriek van Celano tegen gunstige voorwaarden te verkopen aan de Sadam en op die manier het faillissement van de Nusam te voorkomen.

Door het krediet van 17,5 miljard lire achter te stellen heeft de RIBS de verkoop van Celano mogelijk gemaakt en doordat de koper het krediet van 15 miljard te zijnen laste nam, kon de last van het akkoord worden verminderd met 32,5 miljard lire. Dankzij de rol van RIBS heeft Sadam voor de fabriek van Celano 15 miljard lire (overname van krediet) betaald plus 4,4 miljard lire (deel van het krediet van 11 miljard lire waar Sadam recht op zou hebben gehad bij verkoop in het kader van het akkoord (40 %) en waar het vanaf heeft gezien) bij een waarde van de activa van 31,8 miljard lire. Deze maatregel was dus in het voordeel van de Sadam.

Dat opnieuw een periode van vijf jaar is ingesteld waarin Sadam voor het krediet van 15 miljard lire alleen de verlaagde rente hoeft te betalen, maakt het mogelijk de oorspronkelijke schuld voor het

krediet met rentesubsidie dat Nusam werd verstrekt voor de uitvoering van zijn herstructureringsplan van 1985 en dat Sadam te zijnen laste heeft genomen in het kader van de aankoop van de fabriek van Celano (gedeeltelijk) te herschikken. Welke voorwaarden aan deze maatregel zijn verbonden is de Commissie niet bekend. Het betreft duidelijk opnieuw een steunmaatregel ten gunste van Sadam.

Wat het aanzuiveren van het kapitaal van de vennootschap Nusam betreft (punt A.6.2), met inbegrip van de deelneming van RIBS, om de exploitatieverliezen weg te werken vóór de sluiting van het preventieve akkoord van de Nusam en de latere herkapitalisatie van RIBS als aandeelhouder voor een bedrag van 2,5 miljard lire, zijn de voorwaarden voor deze maatregelen niet bekend en is het daarom niet uit te sluiten dat deze maatregelen staatssteun zijn voorzover zij zijn uitgevoerd in omstandigheden die niet aanvaardbaar zouden zijn voor een particulier investeerder die volgens de in een markteconomie normale voorwaarden handelt.

Het optreden van RIBS, te weten de deelneming voor vijf jaar in het kapitaal van Sadam voor 8 miljard lire (zie punt A.6.3) en de mogelijkheid voor de particuliere vennoten om deze deelneming tegen de nominale waarde terug te kopen, vormt eveneens een steunmaatregel als bedoeld in artikel 92, lid 1 van het Verdrag. Hier gelden dezelfde overwegingen als voor punt a) van dit hoofdstuk.

Dat de lening van RIBS ten bedrage van 11 miljard lire (punt A.6.3) niet wordt verstrekt tegen normale marktvoorwaarden maar met rentesubsidie betekent voor de begunstigde vennootschap een voordeel ten opzichte van de prijs die zij daarvoor anders zou hebben moeten betalen.

4. De op grond van het besluit van het CIPE van 16 april 1992 (punt B.3) door de Italiaanse autoriteiten genomen maatregelen ten gunste van de fabriek van Castiglione Fiorentino hebben betrekking op verschillende steunmaatregelen:

De verlenging van de oorspronkelijk in het plan van 1984 voor de deelneming van RIBS in het kapitaal van de Castiglione SpA (punt B.3, onder a) van de beschrijving) vastgestelde periode tot 15 jaar, de omzetting van de bij besluit van het CIPE van 11 oktober 1984 (punt B.3, onder b) toegekende lening met rentesubsidie van 24 miljard lire in kapitaal van 20 miljard lire, alsmede de latere deelneming van RIBS aan een kapitaalverhoging met 10 miljard lire (punt B.3, onder d) van de beschrijving) vormen steunmaatregelen als bedoeld in artikel 92, lid 1 van het Verdrag. Aangezien het namelijk gaat om tijdelijke participatie (15 jaar) waarvan de duur en de prijs van overdracht vooraf zijn vastgesteld, zodat het voor de kapitaalverstrekker resulterende rendement aanzienlijk kleiner is dan de vergoeding die hij terecht had mogen ver-

wachten van een belegging voor een vergelijkbare termijn op de kapitaalmarkt, is het staatssteun (punt 3.3 van de Mededeling van de Commissie inzake deelneming van overheidsinstanties in het kapitaal van ondernemingen, Bulletin EG-9/84). De inbreng van nieuw kapitaal geschiedt in omstandigheden welke niet aanvaardbaar zouden zijn voor een particulier investeerder die handelt volgens de in een markteconomie normale voorwaarden.

Rekening houdend met de voorwaarden voor de participatie van RIBS in de betrokken vennootschap (duur 15 jaar met overdrachtsprijs aan het eind van de periode tegen de nominale waarde van de participatie), is het steunequivalent uitgerekend door vergelijking met leningen die voor eenzelfde duur op de markt zijn afgesloten.

Wat het overnemen van het resterend gedeelte van de oude lening van 24 miljard lire (punt B.3, onder c)) betreft die was verleend bij besluit van het CIPE van 11 oktober 1984, gaat het om de herschikking van de lening voor 4 miljard lire met rentesubsidie voor een duur van 15 jaar ter sanering van de schuld van de betrokken vennootschap.

Dat de lening van 20 miljard lire niet wordt verstrekt tegen marktvoorwaarden maar met rentesubsidie betekent een voordeel voor de begunstigde vennootschap in vergelijking met de prijs die de vennootschap op de markt had moeten betalen.

Voorzover de prijs die Sadam heeft betaald om een deel van de aandelen van de Castiglione SpA (54,5 % van het kapitaal) die RIBS in het bezit had, terug te kopen, zelfs lager is dan de nominale waarde, is dit steun voor de aankoop van deze aandelen en zelfs van het meerderheidspakket van de vennootschap, door Sadam. Gezien de voorwaarden van deze aankoop (betaling over of na 15 jaar zonder rente) vindt deze verkoop niet plaats volgens normale marktvoorwaarden.

III

1. Volgens de toelichting van de Italiaanse autoriteiten zou de onderhavige steun worden verstrekt op grond van:

— het specifieke steunplan op grond van wet nr. 700/83 (normen voor de sanering, herstructurering en ontwikkeling van de suikersector) die de nationale rechtsgrond vormt voor de herstructurering van de bieten/suikersector gedurende de periode 1984/1985 tot en met 1989/1990;

— wet nr. 209/90 (die de rechtsgrond vormt voor de bijwerking van het nationale herstructureringsplan voor de bieten/suikersector van 1984, in het kader waarvan nationale steunmaatregelen zijn gepland voor de periode 1991 tot en met 1996).

2. Wat de steunmaatregelen in de suikersector betreft moet, overeenkomstig het bepaalde in artikel 46, lid 4 van Verordening (EEG) nr. 1785/81⁽¹⁾ (ingevoerd bij Verordening (EEG) nr. 305/91) reeds opgenomen in Verordening (EEG) nr. 1254/89 voor de verkoopseizoenen 1989/1990 en 1990/1991 steun in deze sector in Italië voldoen aan de volgende voorwaarden:

— de maatregelen moeten noodzakelijk zijn wegens uitzonderlijke omstandigheden in verband met de in Italië lopende herstructureringsprogramma's voor de suikersector (artikel 46, lid 4, eerste zin van Verordening (EEG) nr. 1785/81);

— de maatregelen moeten overeenstemmen met de herstructureringsplannen (artikel 46, lid 4, tweede zin van Verordening (EEG) nr. 1785/81).

Wat de voor het verkoopseizoen 1989/1990, het eerste waarin bovengenoemde bepaling van kracht was, verleende steun betreft, waren de maatregelen van de Italiaanse staat alleen gebaseerd op de steunregeling in het kader van het herstructureringsplan van 1984/1985 tot en met 1989/1990 dat door de Commissie is goedgekeurd op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag (zie brief aan de Italiaanse regering van 23 mei 1984, nr. SG(84) D/6750).

3. Bij de goedkeuring van de herstructureringsplannen, het plan van 1984/1985 tot en met dat van 1989/1990, dat door de Italiaanse autoriteiten is verlengd tot het verkoopseizoen 1990/1991 en door de Commissie is goedgekeurd (brief aan de Italiaanse regering nr. SG(91) D/11490 van 20 juni 1991) en van het herstructureringsplan van 1991 tot en met 1996 heeft de Commissie zich onder andere haar standpunt voorbehouden inzake de specifieke maatregelen die op grond van artikel 93, lid 3 van het Verdrag gemeld hadden moeten worden voordat zij werden toegepast.

De betrokken steunmaatregelen, behalve die bedoeld in de paragrafen A.1 en B.1 zijn niet tevoren gemeld overeenkomstig artikel 93, lid 3 van het Verdrag.

4. De Raad heeft zich herhaaldelijk⁽²⁾ uitgesproken voor herstructurering van de Italiaanse suikersector, aangezien deze sector zowel bij de productie als bij de verwerking bijzondere structurele moeilijkheden

⁽¹⁾ PB nr. L 177 van 1. 7. 1981, blz. 4.

⁽²⁾ Zie Verordening (EEG) nr. 1254/89 (PB nr. L 126 van 9. 5. 1989, blz. 1) alsmede Verordening (EEG) nr. 305/91 (PB nr. L 37 van 9. 2. 1991, blz. 1).

ondervindt. De Italiaanse suikersector wordt namelijk gekenmerkt door zeer hoge productiekosten die tot gevolg hebben dat de suikerfabrieken verlies lijden.

Uitgaande van dergelijke overwegingen heeft de Raad Italië gemachtigd om nationale aanpassingssteun te verlenen alsmede om eventueel over te gaan tot aanpassing van die steun voorzover zulks vereist is door uitzonderlijke voorwaarden in verband met de lopende herstructureringsplannen in de Italiaanse suikersector.

Bij de toepassing van de artikelen 92, 93 en 94 van het Verdrag beoordeelt de Commissie met name of deze steunmaatregelen stroken met de herstructureringsplannen (artikel 46, lid 4 van Verordening (EEG) nr. 1785/81 en artikel 4, lid 3 van Verordening (EEG) nr. 1254/89).

Op die rechtsgrond (artikel 46, lid 4 van Verordening (EEG) nr. 1785/81 en artikel 4, lid 3 van Verordening (EEG) nr. 1254/89) alsmede op grond van het enige herstructureringsplan dat geldig is van 1984/1985 tot en met 1989/1990 (zie punt 2) zouden de betrokken steunmaatregelen eventueel kunnen worden goedgekeurd.

5. Het herstructureringsplan van voor het verkoopseizoen 1990/1991 was ingesteld op grond van wet nr. 700/83 van 19 december 1983. Dit plan dat met name de doelstellingen van de herstructurering vaststelde en acties en steunmaatregelen omvatte voor de uitvoering van het plan gedurende een periode van vijf jaar (verlengd door de Italiaanse autoriteiten tot en met het verkoopseizoen 1990/1991 en goedgekeurd bij brief van de Commissie aan de Italiaanse regering nr. SG(91) D/11490), is in 1984 aan de Commissie gemeld; de Commissie heeft besloten (zie brief aan de Italiaanse regering van 23 mei 1984, nr. SG(84) D/6750) deze steunmaatregelen toe te staan op voorwaarde dat:

- het ingediende herstructureringsplan voor vijf jaar zou gelden (duur die evenwel verlengd is tot en met het verkoopseizoen 1990/1991; zie hierboven);
- het herstructureringsplan niet tot gevolg heeft dat de suikerproductie in Italië stijgt boven de aan Italië toegekende A- en B-quota (15,7 miljoen quintaal per jaar);
- de voorwaarden voor de investeringssteun op grond van artikel 93, lid 3 van het Verdrag worden gemeld.

6. Het herstructureringsplan van 1991 tot en met 1996, waarmee Italië wil reageren op de door de Raad vereiste uitzonderlijke omstandigheden (artikel 46, lid 4

van Verordening (EEG) nr. 1785/81 en artikel 4, lid 3 van Verordening (EEG) nr. 1254/89) is ingevoerd op grond van wet nr. 209/90 en bij besluit van het CIPE van 20 december 1990 goedgekeurd. Dit plan dat met name voor een periode van vijf jaar ingaande bij het verkoopseizoen 1991/1992 de doelstellingen voor de herstructurering vaststelt en acties en steunmaatregelen omvat om die doelstellingen te verwezenlijken is in 1990 aan de Commissie gemeld; de Commissie heeft besloten (zie brief nr. SG(91) D/11490 aan de Italiaanse regering van 20 juni 1991):

- in principe in te stemmen met de bijwerking van het plan voor de periode 1991 tot en met 1996;
- de verlenging van het voor de jaren 1984 tot en met 1990 vastgestelde plan voor het verkoopseizoen 1990/1991 toe te staan;
- te eisen dat de herstructureringsplannen niet tot gevolg hebben de suikerproductie te verhogen boven de aan Italië toegekende A- en B-quota;
- haar standpunt voor te behouden over de rationaliseringsmaatregelen die nog op grond van artikel 93, lid 3 van het Verdrag nader gemeld moeten worden en in het kader van die melding nadere gegevens te vragen over de ondernemingen waar die steun voor bestemd is, zodat de Commissie kan constateren welk verband bestaat tussen de aanpassingssteun en de herstructurering.

IV

1. Afgaande op de inlichtingen van de Italiaanse autoriteiten lijkt de bewuste steun niet te passen in de herstructureringsplannen van de Italiaanse suikersector die de Commissie op grond van de concurrentieregels van het Verdrag heeft goedgekeurd.

De steunmaatregelen zijn door de Italiaanse autoriteiten niet beschreven als herstructureringsmaatregelen. De steun is namelijk in hoofdzaak erop gericht de productieactiviteiten van de betrokken bedrijven in stand te houden en de eigendomsoverdracht van de suikerfabrieken van Celano en Castiglione Fiorentino aan de vennootschap Sadam te bevorderen.

De respectievelijk in december 1984 en in december 1990 goedgekeurde herstructureringsplannen definiëren de diverse types nationale maatregelen ten behoeve van de verwerkende industrie; in dit kader geven zij aan in welke vorm de steunmaatregelen kunnen worden genomen, namelijk in de vorm van leningen met rentesubsidie via de RIBS en participaties in het kapitaal van de ondernemingen. Er is geen steun in de vorm van garanties gepland.

Deze plannen bepalen de doelstellingen en de bestemming van de maatregelen en van de nationale steunmaatregelen met het oog op de herstructurering; voor de verwerkingssector vermelden zij uitdrukkelijk:

- modernisering van de suikerinstallaties;
- concentratie en versterking van de suikerproductie door vermindering van de basiskosten (modernisering en technologische verbetering, mechanisatie en automatisering van energiebesparende inrichtingen).

In deze plannen zijn eveneens de begunstigden van de nationale steunmaatregelen aangegeven; daartoe behoren ook de fabrieken van Celano en Castiglione Fiorentino.

Volgens het door de Commissie goedgekeurde plan worden herstructureringsmaatregelen alleen goedgekeurd indien zij gebaseerd zijn op specifieke actieplannen waarin bepaald is hoe de betrokken bedrijven gesaneerd en geherstructureerd kunnen worden.

Met betrekking tot de onderhavige steunmaatregelen hebben de Italiaanse autoriteiten deze specifieke actieplannen zoals ze zijn goedgekeurd door het CIPE op het moment waarop de steun werd verleend, niet verstrekt. Zij hebben alleen lijsten verstrekt van de uitgaven voor de investeringen gedurende de periode waarin de steun is verstrekt.

De toelichting van de Italiaanse autoriteiten, waarin zij trachten een rechtstreeks verband aan te tonen tussen de betrokken steunmaatregelen, de verwezenlijking van de investeringen gedurende de jaren waarin de steun is toegekend en de verkregen resultaten, zowel wat de verbeterde productievoorwaarden voor suikerbieten als voor de verwerking van de suiker (zie punten A.7 en B.4) betreft, is voor de Commissie moeilijk te begrijpen omdat dit verband achteraf is gelegd en op het moment waarop de maatregelen zijn goedgekeurd geen rekening is gehouden met de specifieke herstructureringsplannen in het kader waarvan deze steun wordt verstrekt en de steunmaatregelen niet tevoren aan de Commissie zijn meegedeeld. De Commissie heeft geen oorzakelijk verband gevonden tussen de steunmaatregelen, de te verrichten investeringen en de nagestreefde resultaten.

Hoewel de betrokken investeringen betrekking hebben op fabrieken die volgens de nationale herstructureringsplannen hadden moeten blijven produceren, lijken zij, afgaande op de informatie waarover de Commissie beschikt, geen deel uit te maken van de plannen ter verzekering van de levensvatbaarheid van de bedrijven op middellange/ lange termijn.

Het lijkt bovendien moeilijk dergelijke initiatieven (steunmaatregelen) te beschouwen als herstructureringsmaatregelen die een grotere verbetering teweegbrengen dan noodzakelijk is om de productieactiviteiten in stand te houden en de overdracht van de fabrieken van Celano en Castiglione Fiorentino aan een ander bedrijf te bevorderen.

Uit bovenvermelde aspecten blijkt dus niet dat de steunmaatregelen ten gunste van de installaties van Celano en Castiglione Fiorentino deel uitmaken van het herstructureringsplan voor de suikersector in Italië.

Aangezien de specifieke plannen voor de betrokken steunmaatregelen niet aan de Commissie zijn meegedeeld, is het bovendien onmogelijk na te gaan of is voldaan aan een van de voorwaarden voor goedkeuring van de herstructureringsplannen voor de Italiaanse suikersector uit hoofde van de concurrentieregels van het Verdrag (punten 5 en 6 van hoofdstuk III) namelijk de vereiste dat de herstructureringsplannen er niet toe mogen leiden dat de suikerproductie in Italië stijgt tot boven de aan Italië toegekende A- en B-quota. Wat de vereiste voorafgaande kennisgeving aan de Commissie ingevolge artikel 93, lid 3 van het Verdrag betreft, deze heeft niet plaatsgevonden.

Op grond van de bovenstaande overwegingen is het ook niet mogelijk deze maatregelen te beschouwen als vereist wegens uitzonderlijke omstandigheden die verband houden met de lopende herstructureringsplannen van de Italiaanse suikersector als bedoeld in artikel 46, lid 4, eerste zin van Verordening (EEG) nr. 1785/81 (zie hoofdstuk III, punt 2).

2. Aangezien geen herstructurering als bovenbedoeld plaatsvindt en voorzover deze steun is verstrekt met het oog op investeringen moet de Commissie de maatregelen onderzoeken aan de hand van criteria inzake investeringen in de sector verwerking en afzet van landbouwproducten en/of rekening houdend met de aard van de betrokken steunmaatregelen die betrekking zouden kunnen hebben op reddingssteun en/of de herstructurering van een bedrijf in moeilijkheden aan de hand van de communautaire criteria voor reddings- en/of herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden.
  - a) In de sector verwerking en afzet van landbouwproducten kunnen de lidstaten in het kader van de toepassing van Verordening (EEG) nr. 866/90 (PB nr. L 91 van 6. 4. 1990, blz. 1) steunmaatregelen nemen die qua voorwaarden of wijze van uitvoering afwijken van bovengenoemde verordening of waarvan de bedragen de daar vastgestelde maxima overschrijden, mits die maatregelen zijn genomen in overeenstemming met de artikelen 92 tot en met

94 van het Verdrag (artikel 16, punt 5 van Verordening (EEG) nr. 866/90).

Met het oog op de samenhang tussen de ontwikkeling van de sector afzet en verwerking van landbouwproducten en het communautaire beleid, moeten de nationale steunmaatregelen overeenstemmen met de selectiecriteria die de Commissie voor communautaire investeringssteun ter verbetering van de voorwaarden inzake verwerking en afzet van land- en bosbouwproducten heeft goedgekeurd (Beschikking 90/342/EEG van de Commissie van 7 juni 1990 (PB nr. L 163 van 29. 6. 1990)) en die zij bij analogie toepast voor de beoordeling van steunmaatregelen van de staten (zie brief van de Commissie aan de lidstaten nr. SG(85) D/13962 van 30 oktober 1985).

Voor de suikersector sluiten deze criteria elke investering (in Italië) uit.

Voorzover op het ogenblik waarop de steun werd toegekend de selectiecriteria voor projecten die in het kader van Verordening (EEG) nr. 355/77 die is vervangen door Verordening (EEG) nr. 866/90, gefinancierd moesten worden, van toepassing zouden zijn geweest, zij erop gewezen dat ook die criteria (PB nr. C 152 van 10. 6. 1983) voor de suikersector elke investering uitsloten.

Voorzover de betrokken steun is verstrekt ter verzevenlijking van investeringen in de productie, voldoet hij niet aan de op het moment waarop de steun werd toegekend geldende selectiecriteria.

Voorzover de investeringssteun in de sector verwerking en afzet van landbouwproducten voldoet aan de communautaire criteria inzake steun ten behoeve van het milieu, behoeven de sectorale beperkingen niet te worden nageleefd.

Wat evenwel de mogelijkheid betreft dat deze steun verleend is ten behoeve van investeringen voor de bescherming van het milieu, kan aan de hand van de gegevens waarover de Commissie beschikt niet worden nagegaan of is voldaan aan de communautaire criteria die voor dit type steun golden op het moment waarop de steun werd verleend (communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu⁽¹⁾ die met bepaalde wijzigingen in 1980⁽²⁾ en opnieuw in 1986⁽³⁾ is verlengd), noch of is voldaan aan de nu

geldende voorschriften⁽⁴⁾ indien die op dat ogenblik van toepassing waren geweest (hetgeen niet het geval was).

b) Wat de sanering van bedrijven in moeilijkheden in de landbouwsector betreft, bieden de communautaire criteria voor de beoordeling van dergelijke steunmaatregelen de mogelijkheid specifieke criteria toe te passen voor de landbouwsector of de criteria toe te passen die vermeld zijn in de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PB nr. C 368 van 23. 12. 1994).

1. De specifieke criteria voor de landbouwsector houden in dat dit type steun kan worden toegestaan voor de sanering van bedrijven die door het verrichten van investeringen in moeilijkheden verkeren. Gewoonlijk beschouwt de Commissie dit type steunmaatregelen als steun voor de bedrijfsvoering die in principe slechts verenigbaar kan worden geacht met de gemeenschappelijke markt indien hij betrekking heeft op landbouwbedrijven in moeilijkheden en indien is voldaan aan de drie volgende voorwaarden:

— de betrokken steunmaatregelen moeten betrekking hebben op de financiële lasten van leningen die zijn aangegaan ter financiering van reeds verrichte investeringen;

— het gecumuleerde steunequivalent van eventueel op het moment waarop de leningen zijn aangegaan verleende steun en de betrokken steunbedragen kan niet meer bedragen dan het gewoonlijk door de Commissie aanvaarde percentage, namelijk voor investeringen in de primaire landbouwproductie 35 % (75 % in probleemgebieden als bedoeld in Richtlijn 75/268/EEG) en voor investeringen voor de verwerking of afzet van landbouwproducten 55 % (75 % in de gebieden van doelstelling 1) voor projecten die niet zijn uitgesloten door de door de Commissie vastgestelde sectorale beperkingen. De sectorale beperkingen die van kracht zijn op het moment waarop de steun voor deze investeringen is goedgekeurd (zie in dit verband onder a)) zijn van toepassing;

— de betrokken steunmaatregelen moeten volgen op aanpassingen van de rentevoet voor nieuwe leningen die zijn aangegaan om rekening te houden met de schommeling van de geldprijs — het steunbedrag moet kleiner

⁽¹⁾ Brief aan de lidstaten SEC(74) 4264 van 6. 11. 1974.

⁽²⁾ Brief aan de lidstaten nr. SG(80) D/8287 van 7. 7. 1980.

⁽³⁾ Brief aan de lidstaten nr. SG(87) D/3795 van 23. 3. 1987.

⁽⁴⁾ PB nr. C 72 van 10. 3. 1994, blz. 3.

of gelijk zijn aan de wijziging in de rente voor de nieuwe leningen — of moeten betrekking hebben op landbouwbedrijven met een gegarandeerde levensvatbaarheid met name in het geval dat de financiële lasten van bestaande leningen van zodanige aard zijn dat de landbouwcoöperaties/-bedrijven in hun bestaan bedreigd kunnen worden of zelfs failliet kunnen gaan.

Los van elke andere overweging is het duidelijk dat de sectorale beperkingen in geen geval zijn nageleefd. Bijgevolg heeft het geen zin de naleving van de andere voorwaarden te controleren.

Wat de mogelijkheid betreft dat deze steunmaatregelen verband houden met investeringen ter bescherming van het milieu, daarvoor gelden dezelfde overwegingen als in punt 2, onder a) van dit hoofdstuk.

2. Zoals de Commissie heeft medegedeeld in de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PB nr. C 368 van 23. 12. 1994) die ook van toepassing zijn op landbouwbedrijven, is de reddingssteun bestemd om eenvoudigweg de voortzetting van de activiteiten van het bedrijf voor een korte periode te verzekeren in afwachting van een evaluatie van de vooruitzichten van de onderneming.

Om beschouwd te kunnen worden als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt als bedoeld in de artikelen 92 en 93 van het Verdrag moeten de betrokken steunmaatregelen voldoen aan de volgende voorwaarden (als alternatief voor de voorwaarden vermeld onder b), punt 1). De steun moet

- bestaan in kassteun in de vorm van een kredietgarantie of af te lossen kredieten tegen een rente gelijk aan de marktrente;
- zich qua bedrag beperken tot het strikt noodzakelijke voor de voortzetting van de exploitatie van een onderneming (b.v. dekking van de loonkosten, lopende leveringen);
- alleen worden uitgekeerd voor de periode (over het algemeen niet langer dan zes maanden) die noodzakelijk is voor de vaststelling van de noodzakelijke en mogelijke herstelmaatregelen;
- worden gerechtvaardigd door dringende sociale redenen en niet ten gevolge hebben dat

de industriële situatie in andere lidstaten uit het evenwicht wordt gebracht;

- de steun moet normaliter een eenmalig karakter hebben (one-off).

De betrokken steunmaatregelen voldoen duidelijk niet aan deze voorwaarden.

De toegepaste rentevoeten zijn namelijk lager dan de marktrente. Bovendien kan de steun niet beschouwd worden als kassteun die verstrekt wordt voor de periode die noodzakelijk is voor de vaststelling van de noodzakelijke en mogelijke herstelmaatregelen zoals is bepaald in de kaderregeling, zowel wegens de duur van de maatregel (in elk geval meer dan zes maanden) als wegens de niet duidelijk omschreven aard van de in aanmerking komende kosten. In elk geval gaat het bij de betrokken steunmaatregelen duidelijk niet om een uitzonderlijke transactie (one-off).

Tenslotte hebben de Italiaanse autoriteiten de Commissie geen enkel element medegedeeld waaruit kan worden afgeleid dat de steunverlening afhankelijk is van de aanwezigheid van een herstructureringsplan voor de begunstigde bedrijven zodat de regels en voorschriften die de Commissie gewoonlijk hanteert als het gaat om de herstructurering van bedrijven niet kunnen worden toegepast. Hier gelden dezelfde overwegingen als in punt 1 van dit hoofdstuk.

In het kader van de procedure van artikel 93, lid 2 van het Verdrag maant de Commissie de Italiaanse regering hierbij aan haar opmerkingen binnen een maand kenbaar te maken.

De Commissie maant tevens door bekendmaking van deze brief in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* de regeringen van de andere lidstaten en de overige belanghebbenden aan om hun opmerkingen binnen dezelfde termijn kenbaar te maken.

De Commissie vestigt de aandacht van de Italiaanse regering op haar brief van 3 november 1983 gericht aan alle lidstaten met betrekking tot de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 93, lid 3 van het EEG-Verdrag, en op de mededeling die in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 318 van 24 november 1983, bladzijde 3 is bekendgemaakt, op grond waarvan onrechtmatig toegekende steun, dat wil zeggen steun die is toegekend zonder de eindbeslissing in het kader van de procedure van artikel 93, lid 2 van het Verdrag af te wachten, kan worden teruggevorderd en/of dat kan

worden geweigerd om de uitgaven voor nationale steunmaatregelen die communautaire maatregelen rechtstreeks doorkruisen op de begroting van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw aan te rekenen.

De eventuele terugbetaling moet plaatsvinden volgens het Italiaanse recht; dit geldt ook voor de rente, die wordt berekend aan de hand van de rentevoet die als referentie geldt bij de beoordeling van regionale steunregelingen en die wordt aangerekend met ingang van de datum waarop de onwettige steun is verleend.”

De Commissie verzoekt de overige lidstaten en de andere belanghebbenden haar binnen een maand na de datum van deze bekendmaking hun opmerkingen over de betrokken maatregelen mede te delen door toezending daarvan aan het volgende adres:

Europese Commissie,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Italiaanse regering worden medegedeeld.

Goedkeuring van de steunmaatregelen van de staten in het kader van de bepalingen van de artikelen 92 en 93 van het EG-Verdrag

Gevallen waartegen de Commissie geen bezwaar maakt

(97/C 88/04)

(Voor de EER relevante tekst)

Datum van goedkeuring: 18 december 1996

Lidstaat: Oostenrijk (Karinthië)

Steunmaatregel nr.: N 564/96

Titel: Steun voor „Kresta Anlagenbau GmbH” (sector: bouw van industriële installatie)

Doelstelling: Herstructureringskrediet van 20 miljoen Osch. (1,4 miljoen ecu)

Uitgetrokken begrotingsmiddelen: Renteaftrek 1,4 miljoen Osch. (0,1 miljoen ecu)

Steunintensiteit: De steunintensiteit van het krediet bedraagt 7 %

Datum van goedkeuring: 22 januari 1997

Lidstaat: Verenigd Koninkrijk

Steunmaatregel nr.: N 858/96

Titel: Financiële maatregelen van het Verenigd Koninkrijk in het kader van de privatisering van Rosyth Royal Dockyard

Doelstelling: Privatisering van Rosyth Royal Dockyard (sector: Scheepsbouw en -onderhoud)

Datum van goedkeuring: 17 februari 1997

Lidstaat: Frankrijk

Steunmaatregel nr.: N 448/95

Titel: Steun voor de aankoop van de rederij Jego-Quere door Pescanova

Doelstelling: Het rederijbedrijf saneren door de toekenning van leningen voor de aankoop en modernisering van vaartuigen

Rechtsgrondslag: Circulaire du 21 décembre 1994 du ministère de l'agriculture et de la pêche

Uitgetrokken begrotingsmiddelen: 20,1 miljoen Ffr. (ca. 3 064 024 ecu)

Steunintensiteit: In overeenstemming met de steuntarieven die zijn bepaald bij Verordening (EG) nr. 3699/93 van de Raad tot vaststelling van structuurmaatregelen in de sector (PB nr. L 346 van 31. 12. 1993)

Looptijd: 1993-1994

Voorwaarden: Die welke zijn bepaald in de richtsnoeren voor het onderzoek van de nationale steunmaatregelen in de sector (PB nr. C 260 van 17. 9. 1994) en in Verordening (EG) nr. 3699/93

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 61/96 (ex N 408/B/96)

Italië

(97/C 88/05)

*(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)***Mededeling van de Commissie ingevolge artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige lidstaten en andere belanghebbenden inzake steunmaatregelen van de regio Sicilië in de landbouwsector**

Bij onderstaand schrijven heeft de Commissie de Italiaanse regering in kennis gesteld van haar besluit om de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden:

„Bij brief van 6 december 1995 hebben de Italiaanse autoriteiten de Commissie in kennis gesteld van bovenvermelde regionale wet. Bij brief van 2 mei 1996 hebben genoemde autoriteiten de tekst van de regionale wet van 24 maart 1996 (ontwerp nr. 1058) tot wijziging van regionale wet nr. 81/95 meegedeeld.

De steunmaatregelen van wet nr. 81/95, waarvan de toepassing in afwachting van het besluit van de Commissie in het kader van artikel 93 van het Verdrag is stopgezet, zijn ingeschreven in het register van gemelde steunmaatregelen onder de nummers:

— N 408/B/96, regionale wet nr. 81/95, toe te passen voor de productie, de verwerking en de afzet van producten van bijlage II van het Verdrag,

— N 408/A/96 voor de andere sectoren.

Dit besluit heeft geen betrekking op steunmaatregel N 408/A/96.

Bij telex van 17 juni 1996 heeft de Commissie aanvullende informatie gevraagd; bij brief van 9 augustus 1996 heeft de Permanente Vertegenwoordiging een deel van de gevraagde gegevens verstrekt en aangekondigd de resterende informatie te zullen sturen.

Aangezien dit antwoord niet als volledig kon worden beschouwd, heeft de Commissie op 2 september 1996 een aanmaning gestuurd. De Italiaanse autoriteiten hebben bij brieven van 30 oktober en 13 november 1996 nadere gegevens verstrekt.

1. De Commissie heeft besloten geen bezwaar te maken ten aanzien van de steunmaatregelen van artikel 7 van regionale wet nr. 81/95 en artikel 20 van regionale wet nr. 33/96. De Commissie is tot dit besluit gekomen omdat zij heeft geconstateerd dat de voor de maatregel uitgetrokken bedragen betrekking hebben op het verkoopseizoen 1992/1993 en dat het dus gaat om achterstallige betalingen voor een bestaande steunmaatregel (steunmaatregel N 377/91).

Voor de in artikel 7 van regionale wet nr. 81/95 en in artikel 20 van regionale wet nr. 33/96 bedoelde financiering geldt dus het gunstige advies dat door de Commissie is uitgebracht over artikel 48 van regionale wet nr. 32/91.

De termijn waarover de lidstaten beschikken om bestaande, door de Commissie wegens de oude regels goedgekeurde steunregelingen inzake beheerskrediet met de (nieuwe) kaderregeling in overeenstemming te brengen, is door de Commissie namelijk verlengd tot 1 januari 1997.

In het kader van een andere steunmaatregel, die momenteel wordt getoetst aan de artikelen 92 en 93 van het Verdrag (steunmaatregel N 750/B/95), hebben dezelfde regionale autoriteiten echter de regeling van artikel 48 van regionale wet nr. 32/91 met dezelfde toepassingsbepalingen opnieuw voorgesteld voor de jaren 1995 tot en met 1997.

Deze andere maatregel moet, aangezien het om een nieuwe steunregeling gaat die na 1 januari 1996 van kracht blijft⁽¹⁾, worden beoordeeld in het licht van de kaderregeling inzake steunmaatregelen van de staten in de vorm van beheerskredieten (PB nr. C 44 van 16. 2. 1996).

Gezien het voorgaande wordt met dit besluit niet vooruitgelopen op het resultaat van het onderzoek inzake de onder nummer N 750/B/95 onderzochte steunmaatregel.

2. De Commissie heeft besloten om ten aanzien van de steunmaatregel van artikel 4 van regionale wet nr. 81/95 de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

2.1. De „assessore regionale” (lid van de provinciale raad) voor landbouwzaken mag op grond van dit artikel de in artikel 78 van regionale wet nr. 25/93

⁽¹⁾ Dit is de datum die de Commissie heeft vastgesteld voor de toepassing van de nieuwe kaderregeling voor nationale steunmaatregelen in de vorm van beheerskredieten op niet-„bestaande” steunmaatregelen als bedoeld in artikel 93, lid 1, van het Verdrag.

bedoelde steun verlenen ten behoeve van wijnbouwers die op grond van Verordening (EEG) nr. 454/80 een herbeplantingsrecht hebben verworven en die, nadat zij door de droogte van 1988-1990 schade hadden geleden, steun als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 1442/88, waarvoor dezelfde toepassingsbepalingen gelden, hebben aangevraagd.

Het in bovengenoemd artikel vermelde artikel 78 van wet nr. 25/93 bepaalt dat wijnbouwers die een verzoek tot rooijing en herbeplanting hebben ingediend en die door bovengenoemde droogte schade hebben geleden, in aanmerking kunnen komen voor de steun als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 1442/88.

Artikel 4 van de regionale wet bevat onjuiste juridische verwijzingen; deze bepaling verwijst onder andere naar het recht van herbeplanting dat is verworven op grond van Verordening (EEG) nr. 454/80 (tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 337/79 waarbij een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt is ingesteld vóór de inwerkingtreding van Verordening (EEG) nr. 822/87).

Maar de bij de betrokken verordening in Verordening (EEG) nr. 337/79 ingevoerde bepalingen:

- zijn sedert 1 april 1987 (de datum waarop Verordening (EEG) nr. 822/87 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt in werking trad) niet meer van toepassing;
- geven op zich geen recht op herbeplanting.

De diensten van de Commissie hebben dit alles bij telex van 2 september 1996 aan de Italiaanse autoriteiten meegedeeld.

De Italiaanse autoriteiten stellen in hun mededeling van 13 november 1996 dat

- de begunstigden van de steun wijnbouwers zijn die wegens de droogte van de jaren 1988 tot en met 1990 geen gebruik hebben kunnen maken van het recht op nieuwe aanplant dat zij hadden verworven overeenkomstig de communautaire wetgeving; die wijnbouwers zouden, volgens de Italiaanse autoriteiten, de wijnbouw feitelijk definitief hebben stopgezet;
- het om hetzelfde type steunmaatregel gaat als is bedoeld in Verordening (EEG) nr. 1442/88;
- de onjuistheid van de juridische referenties in de bewuste bepaling volgens hen geen belang heeft,

aangezien de definities van het „recht op nieuwe aanplant”, die zijn opgenomen in de respectieve bijlagen van de beide verordeningen houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (de Verordeningen (EEG) nr. 337/79 en (EEG) nr. 822/87) qua redactie volkomen gelijkwaardig zijn.

2.2. Op grond van artikel 76 van Verordening (EEG) nr. 822/87 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt zijn de artikelen 92, 93 en 94 van toepassing op nationale steunmaatregelen in deze sector.

2.3. In Verordening (EEG) nr. 1442/88⁽¹⁾ inzake de toekenning van premies voor definitieve stopzetting van de wijnbouw op wijnbouwareaal in de wijn-oogstjaren 1988/1989 tot en met 1997/1998 is bepaald dat steun wordt verleend aan wijnbouwers die de wijnbouw definitief stopzetten (de steun wordt gefinancierd door het EOGFL-Garantie). De stopzetting moet plaatsvinden volgens de in de verordening bepaalde voorwaarden.

Overeenkomstig de derde overweging van de verordening wordt het bedrag van de premie gedifferentieerd naar gelang van de productiviteit van de betrokken percelen, teneinde zowel rekening te houden met de kosten van het rooien en het verlies van het herbeplantingsrecht als met de inkomensderving in de toekomst. Het is duidelijk dat de eerste voorwaarde waaraan moet worden voldaan, inhoudt dat de wijngaard wordt gerooid (artikel 4, lid 2, van de verordening luidt: „De premie wordt slechts toegekend na overlegging van een schriftelijke verklaring waarin de aanvrager zich ertoe verbindt om [...] de oppervlakten waarvoor de premie is aangevraagd te rooien of te doen rooien.”; artikel 6 van de verordening luidt: „De premie voor definitieve stopzetting wordt [...] uitbetaald, op voorwaarde evenwel dat de aanvrager het bewijs heeft geleverd dat de rooijing effectief is uitgevoerd.”).

De regionale autoriteiten lijken met de betrokken steunmaatregel niet zozeer de bedoeling te hebben de stopzetting van de wijnbouw op momenteel geëxploiteerde percelen aan te moedigen (doel van Verordening (EEG) nr. 1442/88) als wel de wijnbouwers een compensatie te verlenen voor het niet gebruiken van hun recht op nieuwe aanplant.

De Siciliaanse bepaling voorziet in de verlening van steun van hetzelfde type als de in Verordening (EEG) nr. 1442/88 bedoelde steun (die erop gericht is om bestaande wijngaarden te rooien en die berekend wordt op basis van het naar verwachting uit het rooien voortvloeiende nadeel) en vormt een tegenprestatie voor een „ontstaansfeit” dat niets

⁽¹⁾ PB nr. L 132 van 28. 5. 1988, blz. 3. De geldigheidsduur van de verordening is bij Verordening (EG) nr. 1595/96 (PB nr. L 206 van 16. 8. 1996, blz. 36) verlengd tot en met het wijn-oogstjaar 1997/1998.

gemeen heeft met het „ontstaansfeit” van de medegefinancierde steun.

Afgaande op de wijze van berekening van de in de communautaire verordening bedoelde steun en het verschillende karakter van het ontstaansfeit voor beide gevallen (de regeling „Verordening (EEG) nr. 1442/88” en de betrokken regionale steun) zal de toekenning van de laatstgenoemde steun zeker leiden tot een overcompensatie van de door de begunstigden gedragen kosten.

Gezien het voorgaande kan niet worden gesteld dat de Siciliaanse bepaling een doel nastreeft dat „analoog” is aan dat van de communautaire regeling in de zin van artikel 19 van de betrokken verordening: „Deze verordening vormt geen beletsel voor de toekenning van op grond van de nationale voorschriften verleende steun waarmee hetzelfde doel wordt beoogd als met deze verordening. De toekenning van deze steun [...] wordt evenwel afhankelijk gesteld van het onderzoek ervan in het kader van de artikelen 92, 93 en 94 van het Verdrag.”

- 2.4. De bovenstaande overwegingen gelden voor die gevallen waarin het gaat om geldige rechten op nieuwe aanplant.

In dit geval zijn de in de betrokken regionale bepaling bedoelde rechten op nieuwe aanplant (verworven op grond van Verordening (EEG) nr. 337/79) niet eens geldig (omdat de maximale duur daarvan in de vroegere gemeenschappelijke marktordening was vastgesteld op acht jaar en het „laatste” op grond van die bepaling verworven recht op nieuwe aanplant dus uiterlijk acht jaar na 31 maart 1987 is vervallen).

De betrokken regionale steun lijkt er in wezen op gericht te zijn de in Verordening (EEG) nr. 1442/88 bedoelde steun (voor wijnbouwers die hun wijngaard rooien) te verlenen aan Siciliaanse wijnbouwers die op grond van Verordening (EEG) nr. 337/79 een recht op nieuwe aanplant hadden verworven, maar die daarvan wegens de klimatologische omstandigheden in 1988-1990 geen gebruik hebben kunnen maken. Het gaat dus in feite om een compensatie achteraf voor het „verlies” van een recht op nieuwe aanplant waarvan geen gebruik meer kan worden gemaakt.

Men kan daarom stellen dat, wanneer er sprake is van een geldig recht op nieuwe aanplant, de steun van het type „1442/88” de door de wijnbouwer gedragen kosten zou overtreffen, maar dat die steun, bij een juridisch niet-bestaand recht op nieuwe aanplant, zonder meer volledig ongegrond zou zijn (dat wil zeggen dat er geen enkele tegenprestatie tegenover staat) en daarom beschouwd moet worden als

steun voor de bedrijfsvoering, die in beginsel onvereenbaar is met de gemeenschappelijke markt.

De bewuste steunmaatregel heeft betrekking op een sector waarop ook voor het stopzetten van de productie de regels van een gemeenschappelijke marktordening van toepassing zijn. Deze bepalingen vormen, volgens de vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie, een volledig en afgerond geheel waaraan maatregelen van de lidstaten geen afbreuk mogen doen.

Gezien het voorgaande lijkt de betrokken regionale steun in strijd te zijn met de communautaire bepalingen houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (Verordening (EEG) nr. 822/87); de maatregel komt derhalve voor geen van de in artikel 93, lid 2 en lid 3, van het Verdrag vermelde uitzonderingen in aanmerking.

3. De Commissie heeft besloten ten aanzien van de maatregel die is vervat in artikel 8 van regionale wet nr. 81/95, de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

Dit artikel bepaalt dat de middelen van het „revolving fund” bij de Crias (Cassa regionale per il credito alle imprese artigiane), dat dient om aan ambachtelijke bedrijven beheerskredieten te verstrekken, met 10 000 miljoen lire worden verhoogd.

De Commissie heeft de Italiaanse autoriteiten gevraagd te preciseren welke sectoren onder de definitie van „ambachtelijk bedrijf” vallen en met name mee te delen of ook de productie, verwerking en afzet van landbouwproducten daartoe worden gerekend.

De Italiaanse autoriteiten antwoorden dat

- de omschrijving van het begrip „ambachtelijk bedrijf” in de nationale kaderwet inzake ambachtelijke activiteiten de „landbouwsector” uitsluit van zijn werkingssfeer, zonder dat wordt gepreciseerd of dat alleen geldt voor de productie van basisproducten, dan wel eveneens voor de verwerking en afzet van landbouwproducten;
- in de betrokken regio het begrip „ambachtelijk bedrijf” soms in ad hoc-wetsteksten zo is uitgelegd dat bepaalde activiteiten op het gebied van verwerking en afzet (b.v. voor investeringen in de zuivelsector) daaronder vallen;
- aangezien in het onderhavige geval het begrip „ambachtelijke activiteit” niet nader is gepreciseerd, moet worden verwezen naar de nationale kaderwet, wat betekent dat dus de „landbouwsector” zonder verdere specificatie is uitgesloten.

Gezien het voorgaande is het niet mogelijk om op grond van de door de Italiaanse autoriteiten verstrekte gegevens het precieze toepassingsgebied van artikel 8 van regionale wet nr. 81/95 vast te stellen. In wezen kan dus niet worden uitgesloten dat de door Crias verstrekte beheerskredieten ook gaan naar landbouwbedrijven die werkzaam zijn in de sector verwerking en/of afzet van landbouwproducten.

In dat geval zouden de communautaire kaderbepalingen inzake steunmaatregelen van de staten in de vorm van kortlopend krediet met rentesubsidie in de landbouwsector (beheerskredieten) van toepassing zijn (zie punt 1); er is geen enkel gegeven verstrekt aan de hand waarvan de betrokken regionale bepaling kan worden getoetst aan de bewuste kaderregeling. Het is derhalve onmogelijk na te gaan of de bedoelde steunmaatregelen verenigbaar zijn met de geldende communautaire bepalingen.

De Commissie heeft daarom besloten om ten aanzien van de steun als bedoeld in artikel 8 van regionale wet nr. 81/95, voor zover deze van toepassing is op de productie en/of verwerking en/of afzet van de producten van bijlage II van het Verdrag (dat wil zeggen voorzover de uitsluiting van de „landbouwsector” uit de werkingssfeer niet voor alle activiteiten zou gelden), de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

4. De Commissie heeft besloten ten aanzien van de in artikel 9 van regionale wet nr. 81/95 bedoelde steun de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

Artikel 9 van regionale wet nr. 81/95 staat de in rubriek 05 voor het Regionaal Ministerie voor Samenwerking bedoelde uitgaven toe en verhoogt post 75826 van de regionale begroting met 3 000 miljoen lire.

De Italiaanse autoriteiten hebben toegelicht dat de in artikel 9 van regionale wet nr. 81/95 bedoelde uitgaven worden aangewend voor de herfinanciering van de in regionale wet nr. 26 van 27 mei 1987 bedoelde steunmaatregelen die zijn onderzocht onder de nrs. C 3/87 (goedgekeurd bij besluit van 21 oktober 1987) en C 45/87 (goedgekeurd bij besluit SG(88) D/12824 van 8 november 1988). Bij regionale wet nr. 25/90, die in het kader van steundossier NN 27/92 is onderzocht en goedgekeurd door de Commissie (besluit SG(92) D/15059 van 3 november 1992), is wet nr. 26 van 27 mei 1987 verlengd en op enkele punten gewijzigd.

Niettemin zijn de diverse hierboven opgesomde wetten, waarbij steun wordt verleend aan de visserijsector, getoetst aan de richtsnoeren voor het onderzoek van de nationale steunmaatregelen in de visserijsector die zijn bekendgemaakt in PB nr. C 269 van 19. 10. 1985, en waarin wordt verwezen naar de naleving van de in Verordening (EEG) nr. 4028/86 van de Raad van 18 december 1986 inzake communautaire acties voor verbetering en aanpassing van de structuur van de visserij en de aquicultuur genoemde voorwaarden.

De Commissie beschikt niet over voldoende informatie om te kunnen beoordelen of de in het kader van regionale wet nr. 81/95 aan de visserijsector toegekende steun verenigbaar is met de geldende wetgeving, te weten de richtsnoeren voor het onderzoek van de nationale steunmaatregelen in de visserij- en aquacultuursector die zijn bekendgemaakt in PB nr. C 260 van 17. 9. 1994 en waarin wordt verwezen naar de voorwaarden die zijn vermeld in Verordening (EG) nr. 3699/93 van de Raad van 21 december 1993 tot vaststelling van de criteria en voorwaarden voor de structurele bijstand van de Gemeenschap in de sector visserij/aquacultuur en verwerking/afzet van de producten daarvan.

Gezien het vorenstaande verzoekt de Commissie in het kader van de procedure van artikel 93, lid 2, de Italiaanse regering nauwkeurig aan te geven welke steunmaatregelen voor de visserijsector in aanmerking komen voor herfinanciering in het kader van regionale wet nr. 81/95 en welke de voorwaarden zijn voor de verlening van die steun, teneinde de Commissie in staat te stellen de diverse steunmaatregelen te toetsen aan de huidige wetgeving.

In het kader van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag maant de Commissie de Italiaanse regering aan haar binnen een maand na dit schrijven haar opmerkingen kenbaar te maken.

De Commissie verzoekt verder, via de bekendmaking van deze brief in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, de regeringen van de overige lidstaten en andere belanghebbenden om hun opmerkingen binnen dezelfde termijn kenbaar te maken.”

De Commissie maant de overige lidstaten en andere belanghebbenden aan haar binnen een maand na de datum van deze mededeling hun opmerkingen mee te delen door toezending daarvan aan het volgende adres:

Europese Commissie
Wetstraat 200
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Italiaanse regering worden meegedeeld.

Voorafgaande aanmelding van een concentratie
(Zaak IV/M.900 — BT/Tele-DK/SBB/Migros/UBS)

(97/C 88/06)

(Voor de EER relevante tekst)

1. Op 10 maart 1997 ontving de Commissie een aanmelding van een beoogde concentratie in de zin van artikel 4 van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad ⁽¹⁾, waarin werd meegedeeld dat British Telecommunications plc (BT), Verenigd Koninkrijk, Tele Danmark A/S (Tele-DK), Denemarken, Schweizerische Bundesbahnen (SBB), Zwitserland, Migros-Genossenschafts-Bund (Migros), Zwitserland, en Schweizerische Bankgesellschaft (UBS), Zwitserland, in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van genoemde verordening gezamenlijk zeggenschap verkrijgen over Newtelco AG, Zwitserland, door de aankoop van aandelen.

2. De bedrijfswerkzaamheden van de desbetreffende ondernemingen zijn:

- BT: voorziening van telecommunicatiediensten en -uitrusting in het Verenigd Koninkrijk en elders;
- Tele-DK: voorziening van telecommunicatiediensten in Denemarken en elders;
- SBB: voornamelijk voorziening van spoorwegdiensten in Zwitserland, maar ook van telecommunicatiediensten in Zwitserland en elders;
- Migros: voornamelijk detailhandel, maar ook voorziening van telecommunicatie in Zwitserland;
- UBS: voornamelijk voorziening van bankdiensten, maar ook van telecommunicatiediensten in Zwitserland en elders;
- Newtelco: niet actief.

3. Op grond van een voorlopig onderzoek is de Commissie van oordeel dat de aangemelde concentratie binnen het toepassingsgebied van Verordening (EEG) nr. 4064/89 kan vallen. Ten aanzien van dit punt wordt de definitieve beslissing echter nog aangehouden.

4. De Commissie verzoekt belanghebbende derden haar hun eventuele opmerkingen ten aanzien van de voorgenomen concentratie kenbaar te maken.

Deze opmerkingen moeten de Commissie uiterlijk tien dagen na dagtekening van deze mededeling hebben bereikt. Zij kunnen per fax ((+ 32-2) 296 43 01 of 296 72 44) of per post, onder vermelding van referentie IV/M.900 — BT/Tele-DK/SBB/Migros/UBS, aan onderstaand adres worden toegezonden:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie (DG IV)
Directoraat B — Task Force Fusiecontrole
Kortenberglaan 150
B-1040 Brussel.

⁽¹⁾ PB nr. L 395 van 30. 12. 1989, blz. 1. Verordening gerectificeerd in PB nr. L 257 van 21. 9. 1990, blz. 13.

III

(Bekendmakingen)

COMMISSIE

Exploitatie van geregelde luchtdiensten

Aanbesteding door Frankrijk overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt d) van Verordening (EEG) nr. 2408/92 van de Raad, voor de exploitatie van geregelde luchtdiensten tussen Rochefort-Saint-Agnan en Parijs-Orly

(97/C 88/07)

1. Inleiding

Krachtens de procedure van lid 1, punt a), van artikel 4 van Verordening (EEG) nr. 2408/92 van de Raad van 23.7.1992 betreffende de toegang van communautaire luchtvaartmaatschappijen tot intracommunautaire luchtroutes heeft Frankrijk besloten een verplichting tot openbare dienstverlening op te leggen voor de geregelde luchtdiensten tussen Rochefort-Saint-Agnan en Parijs-Orly. De voor deze verplichting tot openbare dienstverlening gestelde normen werden bekendgemaakt in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 87 van 18.3.1997.

Voor zover geen enkele luchtvaartmaatschappij op 27.5.1997 geregelde luchtdiensten tussen Rochefort-Saint-Agnan en Parijs-Orly exploiteert of op het punt staat te exploiteren in overeenstemming met de verplichtingen tot openbare dienstverlening en zonder om financiële compensatie te vragen, heeft Frankrijk besloten om in het kader van de procedure van artikel 4, lid 1, punt d), van diezelfde verordening, de toegang tot deze verbinding tot één enkele luchtvaartmaatschappij te beperken en het recht om deze diensten met ingang van 27.6.1997 te exploiteren bij openbare aanbesteding aan te bieden.

2. Betreft

Levering met ingang van 27.6.1997, van geregelde luchtdiensten tussen Rochefort-Saint-Agnan en Parijs-Orly overeenkomstig de voor deze route opgelegde verplichtingen tot openbare dienstverlening die zijn bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 87 van 18.3.1997.

3. Deelneming aan de aanbesteding

De aanbesteding staat open voor alle maatschappijen die in het bezit zijn van een geldige exploitatievergunning, afgegeven door een Lid-Staat in toepassing van Verordening (EEG) nr. 2407/92 van de Raad van 23.7.1992 betreffende de verlening van exploitatievergunningen aan luchtvaartmaatschappijen.

4. Aanbestedingsprocedure

Deze aanbesteding valt onder de bepalingen van de punten d), e), f), g), h) en i) van artikel 4, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 2408/92.

5. Dossier voor de aanbesteding

Het volledige dossier voor de aanbesteding, omvattende het bijzonder reglement van de aanbesteding en de overeenkomst inzake uitbesteding van een openbare dienst met de technische bijlage (tekst van de verplichtingen tot openbare dienstverlening, verschenen in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* van 18.3.1997, kan gratis worden verkregen bij de Chambre de commerce et d'industrie de Rochefort et de Saintogne op het onderstaande adres:

Chambre de commerce et d'industrie de Rochefort et de Saintogne, La Corderie Royale, BP 129, F-17306 Rochefort Cedex, tel. 5 46 84 11 84, telefax 5 46 99 13 28.

6. Financiële compensaties

Gegadigden dienen in hun offerte expliciet aan te geven welk bedrag wordt gevraagd als compensatie voor het uitvoeren van de gevraagde dienst gedurende drie jaar vanaf de voorgenomen aanvangsdatum (per jaar gespecificeerd). Het werkelijke bedrag van de uitgekeerde compensatie wordt elk jaar achteraf vastgesteld op grond van de werkelijke uitgaven en inkomsten, doch zal nooit meer kunnen bedragen dan het in de offerte vermelde bedrag. Dit maximumbedrag kan slechts in geval van onvoorziene wijziging van de exploitatievoorwaarden worden herzien.

De jaarlijkse betalingen geschieden in de vorm van voorschotten en van een eindafrekening. Het saldo van de eindafrekening wordt pas betaald na goedkeuring van de rekeningen van de vervoermaatschappij voor de betrokken verbinding en nadat is vastgesteld dat de dienst overeenkomstig de bepalingen van punt 8 van deze aanbesteding is uitgevoerd.

Indien de overeenkomst vóór de normale vervaldag wordt opgezegd, wordt het bepaalde van punt 8 zo snel mogelijk ten uitvoer gelegd teneinde aan de vervoermaatschappij het saldo van de haar verschuldigde financi-

ële compensatie te kunnen uitbetalen waarbij het in lid 1 bedoelde maximumbedrag in voorkomend geval evenredig met de werkelijke exploitatieduur wordt verminderd.

7. Looptijd van de overeenkomst

De looptijd van de overeenkomst (overeenkomst betreffende de uitbesteding van een openbare dienst) bedraagt drie jaar, gerekend vanaf de voorgenomen datum van aanvang van de exploitatie van de luchtdiensten zoals vermeld in punt 2 van deze aanbesteding.

8. Controle op de uitvoering van het contract en nazicht van de rekeningen van de luchtvaartmaatschappij

De uitvoering van het contract en de analytische boekhouding van de vervoermaatschappij voor de betrokken verbinding zullen ten minste eenmaal per jaar aan een controle in samenwerking met de vervoermaatschappij worden onderworpen.

9. Beëindiging en opzegtermijn

De ondertekenende partijen kunnen de overeenkomst vóór het einde van de normale duur ervan slechts beëindigen na het verstrijken van een opzegtermijn van zes maanden. Wanneer de luchtvaartmaatschappij niet voldoet aan één van de verplichtingen tot openbare dienstverlening, wordt zij geacht de overeenkomst zonder opzegtermijn te hebben beëindigd tenzij zij de dienst binnen een termijn van één maand na ingebrekestelling opnieuw in overeenstemming brengt met de verplichtingen tot openbare dienstverlening.

10. Sancties

Wanneer de luchtvaartmaatschappij de in punt 9 bedoelde opzegtermijn niet nakomt, wordt een boete opgelegd. Deze boete wordt berekend door het gemiddelde

maandelijks tekort van het voorafgaande jaar of, indien dit niet voorhanden is, de gemiddelde maandelijkse compensatie voor het eerste exploitatiejaar te vermenigvuldigen met drie maal de ontbrekende termijn in maanden.

Wanneer de overeenkomst wordt opgezegd op grond van niet-naleving van de verplichtingen van openbare dienstverlening, dient de luchtvaartmaatschappij de in de voorgaande alinea vastgestelde boete te betalen waarbij de ontbrekende termijn forfaitair wordt vastgesteld op 6 maanden.

11. Indiening van de offertes

De offertes dienen per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs (de datum van het poststempel wordt als de datum van indiening beschouwd) te worden opgestuurd of ter plaatse tegen ontvangstbewijs te worden afgegeven en wel ten vroegste één maand en uiterlijk vijf weken na de datum van bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*. De offertes dienen uiterlijk op de laatste dag van de hierbovengenoemde termijn vóór 17 uur plaatselijke tijd te worden afgegeven op het volgende adres:

Chambre de commerce et d'industrie de Rochefort et de Saintogne, La Corderie Royale, BP 129, F-17306 Rochefort Cedex.

12. Geldigheid van de aanbesteding

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 4, lid 1, punt d), eerste zin, van Verordening (EEG) nr. 2408/92 is deze aanbesteding slechts geldig indien geen enkele communautaire luchtvaartmaatschappij vóór 27. 5. 1997 een programma heeft ingediend om deze verbinding met ingang van 27. 5. 1997 te exploiteren in overeenstemming met de opgelegde verplichtingen van openbare dienstverlening, zonder daarvoor een financiële compensatie te ontvangen.

Alfa-programma

Verzoek tot het indienen van aanvragen in het kader van het Alfa-programma

Alfa staat voor „Amérique latine — Formation académique”. Het programma is op 10. 3. 1994 goedgekeurd door de Commissie en zal lopen over een periode van vijf jaren, vanaf 1. 11. 1994.

De hoofddoelstellingen van Alfa omvatten:

- i) het aanmoedigen van samenwerking tussen Latijns-Amerika en Europa op het gebied van hoger onderwijs teneinde tegemoet te komen aan de tekortkomingen en om de verschillen en het onevenwicht weg te werken tussen deze twee regio's door de wetenschappelijke, academische en technologische mogelijkheden van Latijns-Amerika te verbeteren,
- ii) het steunen van samenwerkingsprogramma's met behulp van een netwerk van instellingen voor hoger onderwijs uit Europa en Latijns-Amerika met het oog op het uitwerken van gemeenschappelijke academische activiteiten, het vergemakkelijken van de uitwisseling van postuniversitaire en universiteitsstudenten en andere activiteiten om zo bij te dragen tot de regionale integratie van Latijn-Amerikaanse landen en het bevorderen van de uitwisseling tussen deze landen.

De activiteiten zijn ingedeeld in twee deelprogramma's:

- Deelprogramma A: samenwerking op het niveau van het beheer van instellingen,
- Deelprogramma B: samenwerking op het gebied van wetenschappelijke en technologische opleidingen.

Deelprogramma A: samenwerking op het niveau van het beheer van instellingen — Onderwerpen:

- academisch en administratief beheer,
- academische erkenning van niveaus, titels en diploma's,
- verbetering, aanpassing en, indien nodig, harmonisatie van onderwijsprogramma's,
- samenwerking tussen instellingen van hoger onderwijs en ondernemingen,
- vernieuwing en systematisering van het onderwijs,
- beoordeling van instellingen.

Deelprogramma B: samenwerking op het gebied van wetenschappelijke en technologische opleidingen — Onderwerpen:

- hogere opleidingen (Ph. D, doctorandus, specialisaties),
- aanvullende opleidingen (voor studenten in de laatste twee jaren van het hogere onderwijs (academische titel),
- ontwikkelen van gemeenschappelijke onderzoeksprojecten.

Alfa geeft voorrang aan academische projecten betreffende de volgende onderwerpen:

- economische en sociale wetenschappen in het algemeen, en in het bijzonder:
  - bedrijfsmanagement,
  - overheid,
  - economie en economisch recht,
  - milieu-opleidingen,
  - regionale integratie,
  - landelijke ontwikkeling,
  - regionale en stedelijke planning,
  - sociaal beleid en onderwijsbeleid,
  - technische wetenschappen,
  - geneeskunde en andere wetenschappen in de gezondheidssector.

De instellingen voor hoger onderwijs van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen en van de landen van Latijns-Amerika kunnen projecten voorstellen voor deelprogramma A of deelprogramma B. De documentatie van het Alfa-programma en de aanvraagformulieren kunnen worden verkregen via het Technical Assistance Office (de dienst voor technische ondersteuning) van het Alfa-programma, de Diensten van de Europese Commissie in de lidstaten en de Afvaardigingen van de Europese Commissie in Latijns-Amerika.

Informatie en aanvraagformulieren:

BAT/CEEETA, Josef II-straat 36-4°, B-1000 Brussel, tel. (32-2) 219 04 53, telefax (32-2) 219 63 84.

Uiterste datum voor het indienen van aanvraagformulieren: 30. 4. 1997.

Geplande activiteit:

10/1997